

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

KETVIRTADIENIS – THURSDAY, LIEPOS – JULY 16, 2009 • Vol. C Nr. 134

Kaina 75 c.

Seime galimas frakcijų skilimas

Vilnius, liepos 15 d. (BNS/ELTA) – Konservatoriaus Andriaus Kubiliaus Vyriausybei gražinus įgaliojimus, Seime užvirė kova dėl įtakos ir postų. Vienai iš valdančiųjų – Tautos prisikėlimo partijos (TPP) – frakcijai gresia skilimas.

Trečio ministro posto siekiantys „prisikėlėliai“ antradienio pavakare į savo frakciją prisiviliojo Liberalų ir centro sąjungos (LiCS) frakcijai priklausiusį buvusį socialdemokratą Valdemarą Valkiūną. Jis BNS patvirtino parašęs jau abu pareiškimus – dėl išstojimo iš Liberalcentristų frakcijos ir dėl stojimo į TPP frakciją.

„Dabar Lietuvai reikia tvirtos valdžios, o ne liberalanarchizmo“, – teigė parlamentaras, paklaustas, kodėl nutarė pakeisti frakciją. Anot jo, liberalcentristai – per daug arogantiški ir per daug paiso savo ideologijos, užuot priėmę svarbius ir reikalingus sprendimus.

LiCS frakcijos seniūnas Artūras Zuokas patvirtino, kad frakcija sumažėjo. „Jis – nepartinis. Jo požiūris

Seime gresia frakcijų skilimas, tuo tarpu su valdančiaisiais susitikusi prezidentė Dalia Grybauskaitė kviečia vienytis ir dirbti išvien.

Dainiaus Labučio (ELTA) nuotr.

į liberalizmą ir Europos Sąjungą skiriasi nuo mūsų. Žmogus nusprendė kitur atrasti save“, – teigė A. Zuokas. Tačiau kol kas iki galo nėra aišku, į kokią frakciją V. Valkiūnas iš tiesų pereis. Pareiškimą jis parašė įstoti į TPP frakciją, tačiau ši yra atsidūrusi ties skilimo riba.

Neoficialiomis žiniomis, antradienį 12 TPP frakcijos narių pasirašė pareiškimą dėl naujos frakcijos kūrimo. Ji turėtų vadintis Liberalų frakcija. Atskilti nuo TPP frakcijos grasina šios partijos ir Seimo pirminko veikla nepatenkinti parlamentarai.

Nukelta į 6 psl.

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 07-15-09

PERIODICALS

Kauno zoologijos muziejui – 90 metų

Kaunas, liepos 15 d. (ELTA) – Kauno Tado Ivanausko zoologijos muziejui trečiadienį sukako 90 metų. Tai vienintelis toks muziejus Baltijos šalyse. Jame sukaupta vertinga ir unikali Lietuvos bei pasaulio faunos kolekcija, kurią sudaro daugiau kaip 200 tūkst. eksponatų.

Per dešimtmečius muziejuje, Aplinkos ministerijos Biologinės įvairovės skyriaus vedėjo Selemono Paltanavičiaus žodžiais, susibūrė darnus patyrusių, kvalifikuotų ir mėgstančių savo darbą ornitologų, ichtiologų ir kitų gamtos mokslų specialistų būrys. Jam jau daugiau kaip 30 metų vadovauja direktorė Nijolė Gulbinienė.

Be mokslinės veiklos, viena svarbiausių muziejaus darbo sričių – supažindinti visuomenę su čia sukauptomis gyvūnijos pasaulio vertybėmis, su žmogų supančia gyvąja gamta. Pačiame Kauno centre, Laisvės alėjoje, įsikūrusiame Tado Ivanausko zoologijos muziejuje veikia įdomi ir patraukliai išdėstyta erdvi ekspozicija, užimanti pustrečio tūkstančio kvadratinų metrų plotą. Tarp lankytojų itin populiarūs, pasak direktorės Nijolės Gulbinienės, yra Žinduolių skyriaus ekspozicija. Joje galima pamatyti ir aukščiausią muziejaus eksponatą – žirafą, ir sunkiausią – baltąjį raganosį, kuris gyvas svėrė apie pustrečio tonos. Daugumą rodomų iškamšų yra pagaminę muziejaus specialistai. T. Ivanausko iniciatyva 1919 m. liepos 15 d. Lietuvoje buvo įsteigta Gamtos tyrimo stotis, vėliau pavadinta zoologijos muziejumi.

Siūloma steigti karinio ugdymo mokyklą

Vilnius, liepos 15 d. (ELTA) – Seime svarstomas siūlymas steigti specializuotą nacionalinį statusą turinčią karinio-gynybinio ugdymo mokyklą, kurioje jaunimas būtų ne tik patriotiškai auklėjamas, bet ir rengiamas ateityje rinktis profesinę tarnybą kariuomenėje ar vidaus reikalų sistemoje. Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komitetas teigia, kad nau-

jajame Švietimo ir mokslo įstatyme turėtų būti įtvirtinta specializuotų karinio-gynybinio-patriotinio ugdymo pakraipą turinčių bendrojo lavinimo mokyklų steigimas ir veikla.

Šiuo metu karinę-gynybinę pakraipą moksleiviams teikia 2006 metais įsteigta Juodkrantės Liudviko Rėzos jūrų kadetų mokykla Nerin- goje, panašaus pobūdžio mokyklos

veikia Rusnėje, Alsėdžiuose (Plungės r.). Kaune garsėja Generolo Povilo Plechavičiaus jaunojo kario mokykla, šįmet jau rengianti tarptautines stovyklas kartu su panašios ugdymo pakraipos mokyklomis Lenkijoje ir Prancūzijoje. Seimo komitetas siūlo Švietimo ir mokslo, Krašto apsaugos ir Vidaus reikalų ministerijoms apsispręsti dėl tokios mokyklos kūrimo.

K. Lukauskui – Prancūzijos žemės ūkio apdovanojimas

Prof. Kazimieras Lukauskas

Dainiaus Labučio (ELTA) nuotr.

Vilnius, liepos 15 d. (ELTA) – Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos (VMVT) direktoriui profesoriui Kazimierui Lukauskui Prancūzijos ambasadoje Vilniuje įteiktas Prancūzijos Žemės ūkio auksinis Komandoro kryžius už nuopelnus žemės

ūkiui. Bastilijos paėmimo dienos proga oficialių iškilmių metu Prancūzijos ambasadorius Lietuvoje Francois Laumonier pristatydamas prof. K. Lukauską pažymėjo ilgamečio VMVT direktoriaus nuopelnus ne tik Lietuvos, bet ir Europos veterinarijai. VMVT vadovas yra aktyvus Pasaulio gyvūnų sveikatos organizacijos narys ir jau antrai kadencijai perrenkamas šios organizacijos Europos regioninės komisijos viceprezidentu. Įteikiant apdovanojimą pabrėžta akademinė prof. K. Lukausko veikla – patirtis perduodama ne tik Lietuvos studentams, bet ir užsienio šalių specialistams.

Prancūzijos Žemės ūkio Komandoro auksinis kryžius už nuopelnus žemės ūkiui yra aukščiausias šalies šios srities apdovanojimas. Šis apdovanojimas įsteigtas 1883 metais liepos 7 d. Pasaulyje yra 400 asmenų, turinčių šį apdovanojimą. Lietuvos asmeniui šis apdovanojimas įteiktas pirmą kartą.

Šiame numeryje:

- Telkiniuose. Menininkė iš Vilniaus pristatė parodą Hawaii (p. 2)
- Uždaroma atominė elektroninė smogs į paširdžius (p. 3, 9)
- A. Daunoravičius: TMID'as tebeveikia (p. 4)
- Nei lietūs, nei vėjai – Joninės London, CA (p. 5)
- Šeimininkės patarimai (p. 8)
- Atsiminimai (53) (p. 9)
- 10 garsiausių miestų vaiduoklių (1) (p. 11)

Valiutų santykis
1 USD — 2.45 LT
1 EUR — 3.45 LT

DRAUGAS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TEL.: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.ORG

Redakcijos žodis

Šios savaitės pradžioje atgaivintas „Nabucco“ dujotiekio, iš Turkijos į Europą, apeinant Rusiją, projektas nors ir teikia vilčių, jog kažkada ateityje Europa mažiau priklausys nuo Rusijos tiekiamų gamtinių dujų, šiuo metu daugiau turi nežinomųjų, nei žinomųjų. Liepos 13 d. tarp keturių Europos Sąjungos šalių (Bulgarijos, Rumunijos, Vengrijos ir Austrijos) ir Turkijos pasirašyta sutartis kol kas nėra numačiusi, kas tieks dujas būsimam dujotiekiui. „Nabucco“ projektas varžosi su Rusijos projektu „South Stream“, kuriuo rūpinasi Rusijos kompanija „Gazprom“ ir Italijos energetikos susivienijimas „Eni“. Kaip rimtai į šio dujotiekio atgaivinimą žiūri Rusija aišku iš to, kad į pirmadienį įvykusias sutartis tarp ES narių ir Turkijos pasirašymo iškilmės kvieisti Rusijos aukšti pareigūnai neatvyko.

Vyr. redaktorė Dalia Cidzikaitė

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589. Tel.: 773-585-9500.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.

Subscription Rates: \$150.00.

Postmaster: Send address changes to

Draugas – 4545 W. 63rd Street,
Chicago, IL 60629-5589.

Mąžindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiuočiame. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

Draugo prenumerata yra mokama iš anksto.

GARBĖS PRENUMERATA

(metams kasdiena, paskelbta) \$250.00

JAV

Metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00

Pirma klase: kasdien \$340.00 • visos savaitės \$240.00

Kanadoje (USD)

Metams \$390.00 • 1/2 metų \$210.00

• 3 mėn. \$110.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis

Oro paštu

Metams \$615.00 • 1/2 metų \$315.00

Į Lietuvą reguliariu paštu

Metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA:

JAV

Metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00

• 3 mėn. \$48.00

Kanadoje (USD)

Metams \$150.00 • 1/2 metų \$120.00

• 3 mėn. \$75.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis

Oro paštu

Metams \$220.00 • 1/2 metų \$120.00

Į Lietuvą reguliariu paštu

Metams \$70.00

Vyriausia redaktorė – Dalia Cidzikaitė

redakcija@draugas.org

Kultūrinio šeštadieninio priedo redaktorė –

Renata Šerelytė

rainbow.vilnius@gmail.com

Moderatorius – kun. Viktoras Rimšelis

- Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien, nuo 7:00 iki 3:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos, gavus prašymą, ką nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taisy savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugo. Siunčiant prašome pasiikti kopiją.

El-paštas:

rastine@draugas.org

skelbimai@draugas.org

administracija@draugas.org

LIETUVIŲ TELKINIAI

HAWAII

Menininkė iš Vilniaus pristatė parodą

Retkarčiais tenka girdėti apie mažesnių lietuvių bendruomenių įvykius, tačiau Hawaii lietuvių naujienos yra itin retas reiškinys. Dauguma lietuvių, kuriuos pažįstu Hawaii, prenumeruoja ir palaiko išeivijoje spausdinamus leidinius, tačiau dėl tolimo atstumo arba iniciatyvos stokos labai retai išgirstame apie Hawaii gyvujančią lietuvių veiklą.

Giedrė Žukauskaitė

Šių metų birželio 20-oji buvo puiki proga priminti, kad mūsų yra net ir toliausiai nuo žemės atitolusioje saloje. Giedrė Žukauskaitė, Vilniaus Dailės akademijos studentė, Maui saloje pristatė personalinę savo tapybos darbų parodą, pavadintą „Life is Art. Art is Love“ (Gyvenimas yra menas. Menas yra meilė). Atvykusiems svečiams Giedrė pristatė 25 darbų parodą, sudarytą iš portretų, peizažų, abstrakcijų bei koliažų. Hawaii grožio

įkvėpta keturių darbų serija „Lava Love“ tapo dėmesio centru.

Psichologijos mokslų daktaras Justinas Pikūnas su žmona Regina, dukra Ramona ir jos vyru Miles buvo šios parodos garbės svečiai, nuoširdžiai palaikę G. Žukauskaitę. Parodos dalyviams naujos kartos dailininkė su įkvėpimu pasakojo apie mūsų šalies grožį, istoriją, dalijosi savo kelionių aplink pasaulį patirtimi. Menininkei pavyko surengti netradicinę parodos pristatymą, kuriame kiekvienam atvykusiam buvo galima muzikuoti perkusiniaisiais instrumentais, parodos nuotaiką kėlė vietiniai gitaros virtuozai, vyko karikatūrų piešimo žaidimas, buvo pristatomi vegan patiekalai. Paklausta, ko norėtų palin-

kėti Lietuvos išeiviams, Giedrė atsakė: „Būti vieningiems, mylėti save, kitus bei motiną Žemę.“

Šį birželio 20-osios vakarą jaučiau garbę, meilę ir atsakomybę būti gimusiam Lietuvos žemėje. Taip pat suvokiau, kad nesvarbu, kaip toli esame nuo tėviškės, kiekvienas mūsų darbas, siekis ar saviraiška skleidžia atitinkamą sampratą apie mūsų Tėvynę.

Šiuo straipsniu norėčiau padėkoti Giedrei už jos atsidavimą menui, Lietuvos vardo skleidimą bei paskatinti visas Lietuvių Bendruomenes ir piliečius dažniau dalintis savo veikla, pasiekimais ir skleisti pasauliui šviesą.

Ernestas J.

Giedrės Žukauskaitės tapytas paveikslas.

Nuotr. Ernestas, Rokas, Deimantina, Justinas, Ramona, Regina, Miles, Giedrė ir Seth.

Reginos Pikūnas nuotr.

PSICHOLOGINĖS
PAGALBOS LINIJA

Skambinti tel.: 1-866-438-7400
pirmadienį ir ketvirtadienį nuo 6 val. v. iki 10 val. v.

UŽDAROMA ATOMINĖ ELEKTRINĖ SMOGS Į PAŠIRDŽIUS

Morten Hansen, Stokholmo ekonomikos mokyklos Rygoje Ekonomikos departamento vadovas, išpėja, kad gruodį Ignalinos atominė elektrinė uždarymas prilygs „Parex” banko likimui Latvijoje ir nuvys Vyriausybę skolintis iš Tarptautinio valiutos fondo.

– Paskutiniu metu žinių ir blogų nuojautų srautas apie Baltijos šalis auga – vis girdimos spėlionės dėl galimo nuvertėjimo ar būtinybės kreiptis į Tarptautinių valiutos fondą. Ar tokios mažos šalys objektyviai nusipelnė tiek daug dėmesio?

– Prieš kurį laiką buvote „Baltijos tigras” ir tuo tikrai mėgavotės. Po milžiniško pūtimosi įvyko didelis sprogimas. Dabar jūs esate dugne ir turite su tuo susitaikyti. Ar jūs nusipelnėte tiek daug dėmesio? Tikriausiai, taip. Nieko keisto, kad visi sekė didžiausią kilimą ES, o dabar seka didžiausią smukimą. Tai natūralu.

Ir visai nekeista, kad tiek daug bankų ir analitikų kalba apie Baltijos šalis. Latvija su 2,2 mln. gyventojų – viena mažiausių šalių pasaulyje, bet labiausiai apkalbama. Todėl, kad jos ekonomikos rodikliai yra ekstremalūs. O Lietuva seka paskui Latviją, ir tai tik laiko klausimas, kada jūs taip pat kreipsitės į Tarptautinių valiutos fondą (TVF). Visų pirma todėl, kad Lietuvai sunkiai sekasi finansuoti biudžeto deficitą. Prieš kelias savaites jums sėkmingai pavyko išplatinti euroobligacijų emisiją, pavyko dar pasiskolinti, bet jūsų išlaidos dar nepakankamai apkarpytos. Smarkiai krentant mokestinėms pajamoms, vis sunkiau bus finansuoti deficitą. Tik dar nežinia, ar jūs, ar Bulgarija būsite pirmi. Bet kuriuo atveju, manau, tai nutiks per artimiausius kelis mėnesius. Ir nemanau, kad tai kokia neganda – kreiptis į TVF, jūs esate jo nariai ir turite tokią galimybę.

– Premjeras Andrius Kubilius ir prezidentė Dalia Grybauskaitė ne kartą teigė, kad Lietuva stengsis išvengti paskolos TVF dėl įvairių priežasčių. Ar matote kokių galimybių išsisukti nuo kelio į TVF?

– Taip. Pakankamai nukarpyti išlaidas. Sukurti daugiau mažiau pusiausvyrą turintį biudžetą. Skolintis rinkose galėsite tik tuomet, kai turėsite nedidelį biudžeto deficitą. Latviai jau nebegali skolintis niekur, išskyrus TVF ir ES, tad ir turi karpyti biudžetą, nes neturi pasirinkimo. O tai labai skaudūs žingsniai. Lietuvos Vyriausybė turi daugiau karpyti, dėl to nėra jokių abejonių. Padėtis sparčiai blogėja. Jūs sekate Latviją, tik truputį vėluojate. Padėtis čia labai panaši. Vieninteliai skirtumai – „Parex” bankas, kurį latviai turėjo nacionalizuoti, o jūs turėsite Ignalinos atominės elektrinės uždarymą. Taigi Ignalina yra jūsų „Parex”. Jeigu jūs manote, kad galite apkarpyti pakankamai, tai darykite tai. Tikriausiai jums lengviau, jei jūsų Vyriausybė stabili, kitaip nei Latvijoje, kur daugiapartinė vyriausybė nesusitaria, kur pirmiausia turi būti karpoma. Jei koalicija Lietuvoje stipri, jie galės tai

padaryti.

– Ypač užsienio analitikai dažnai nuogąstauja, kad baltai gali nuvertinti savo nacionalines valiutas. O Švedijos SEB banko vadovė Annika Falkengren neseniai tvirtino, kad nuvertėjimas tai „kaip nusišlapinti į kelnes. Jautiesi gerai, tačiau tik labai trumpai”. Kokia Jūsų nuomonė?

– Aš esu prieš nuvertinimą, jos poveikis būtų labai mažas. Tikslas – atpiginti litą, padidinti savo konkurencingumą ir daugiau parduoti. Bet aplinkinės rinkos taip pat krenta ir vartoja mažiau, taip pat ir lietuviškų prekių, todėl nuvertėjimas turi būti didelis. Tarkime, nuvertiname 40 proc. – lygiai tiek pabrangsta importas. Tiek pabrangsta ir gamybai reikalingos įvežtinės prekės. Viena vertus, jūs atpiginate eksportą, bet dėl tos pačios priežasties gali augti ir gamybos sąnaudos. Žmonės galės mažiau įsigyti importuotų prekių.

Jei litą nuvertintų Lietuva, tokiu keliu tikriausiai pasektų ir Latvija, kuri yra viena svarbiausių prekybos partnerių. O tada mes išsilygintume ir konkurencijos pranašumo neliktų. Bet kaip jūs galite išauginti konkurenciją – tai vidinis nuvertėjimas. Turime sumažinti gamybos sąnaudas mažinant atlyginimus, nes neįmanoma sumažinti importuojamos energijos kainų. Darbuotojai turi sutikti su algų mažinimu, nes susirasti darba šiuo metu labai sunku. Kita vertus, toks algų mažinimas, koks dabar įmanomas Latvijoje ir Lietuvoje, tokiose šalyse kaip Danija – nebūtų įmanomas. Ten profesinės sąjungos sakytų „pamiršk, algos nebus mažinamos”, ir prasidėtų streikai. Kalbant apie profesines sąjungas, jūsų darbo rinka labai liberali.

– Prabilote apie streikus. Krizės pradžioje pasitraukęs Latvijos premjeras Ivars Godmanis viename interviu teigė, kad nuvertinusi latą Latvija praras ir visą kartą – jauni žmonės nepajėgs išmokėti euraiš paimtų paskolų, bus priversti emigruoti nusivylę savo valstybe. Kaip išlaikyti socialinę rimtį tokio sunkmečio sąlygomis?

– Tai labai paprasta – visuomenei reikia paaiškinti, kad galimas vidinis arba išorinis nuvertėjimas. Tai reiskia tą patį – reikės daugiau pinigų norint sumokėti paskolą euraiš – nesvarbu, ar nacionalinė valiuta bus nuvertėjusi, ar bus sumažintas atlyginimas. Sunkiau priversti žmones patikėti karpymo būtinybe – čia lengvo kelio nėra. Žmonės anksčiau skolinosi per daug. Lietuva yra viena skurdžiausių šalių ES. Jūs lenkiate tikriausiai tik Latviją, Lenkiją, Rumuniją ir Bulgariją. Bet kai žiūriu į jūsų gatves, kaip ir Rygos, kodėl tiek daug žmonių vairuoja prabangiausius automobilius? Kaip tai įmanoma? Jie išleisdavo daugiau nei uždirbdavo. Žmonės tikėjo, kad pajamos ir toliau augs. Ką su tuo galima padaryti? Nedaug ką. Šalis gyveno ne pagal savo galimybes. Todėl reikia veržtis diržus, ir tai nėra malonu.

Nukelta į 9 psl.

KĘSTUTIS GIRNIUS

Bejėgiškumo mentalitetas

Ne tik Lietuvos ūkis, bet ir Lietuvos visuomenė išgyvena krizę. Didėja apatija ir abejingumas. Tai akivaizdžiai parodė Europos Parlamento (EP) rinkimai, kuriuose dalyvavo tik 20,92 proc. rinkėjų. Tik Slovakijos rinkėjai buvo pasyvesni (19,64). Lenkija buvo vienintelė kita šalis, kurioje mažiau negu ketvirtadalis piliečių teikėsi dalyvauti.

Politikai ir stebėtojai įvairiai aiškino lietuvių pasyvumą. Esą nusibodo rinkimų maratonas (juk neseniai vyko prezidento rinkimai, prieš pusmetį – parlamento), rinkimų kampanija buvo nevykusi ir nuobodi, gyventojai mažai ką žino apie EP, kandidatai neįkvėpė pasitikėjimo ir t.t. Aiškinimai nėra iš piršto laužti. Tačiau yra gilesnė, rūpestį kelianti priežastis: Lietuvos visuomenė jaučiasi bejėgė, stokoja ryžto imtis atsakomybės už krašto likimą.

Žinomas vokiečių kilmės sociologas Ralf Dahrendorf kadaise pažymėjo, kad per šešias savaites galima sukurti demokratiją, rinkos ūkį – per šešis mėnesius, o pilietinės visuomenės kūrimas trunka 60 metų. Lietuvos atžvilgiu R. Dahrendorf neklysta. Lietuva laisva jau beveik 20 metų, bet vargu ar nuėjo daugiau nei trečdalį kelio iki pilietinės visuomenės.

Kitų Rytų ir Vidurio Europos kraštų padėtis ne ką geresnė. Tačiau buvo pagrindo tikėti, kad Lietuvai seksis geriau. Sąjūdis išjudino visą tautą, proporcingai daugiau lietuvių įsiliejo į išsivadavimo judėjimą negu bet kurios kitos šalies piliečių, išskyrus gal Lenkiją.

Dabarties Lietuvoje dauguma gyventojų yra susvetimėję, nepasitiki savo kaimynais, nedalyvauja visuomenės gyvenime, nejaučia didelės ištikimybės savo šaliai. Šį liūdną vaizdą ne kartą patvirtino mokslininkų studijos. Jau kelerius metus Pilietinės visuomenės instituto užsakymu Mindaugas Degutis, Ainė Ramonaitė ir Rūta Žiliukaitė tyrinėja Lietuvos visuomenės pilietinę galią, jos piliečių gebėjimą veikti kartu siekiant bendros naudos, turėti įtakos valdžiai ir ją kontroliuoti, patiems spręsti bendras problemas.

Tyrimų išvados, paremtos gyventojų apklausomis, nedžiugina. Paminėsiu tik kelis akį rėžiančius dalykus. Beveik 40 proc. Lietuvos gyventojų nedalyvauja jokioje pilietinėje veikloje. 2008 metais apie pusę gyventojų vienaip ar kitaip dalyvavo labdaros akcijose, koks trečdalis sakėsi dalyvavę aplinkos tvarkymo talkose, penktadalis – bendruomeninėje veikloje. Tačiau mažiau nei dešimtadalis krašto gyventojų dalyvavo kitoje veikloje – protesto akcijose, politinių partijų, visuomeninių organizacijų ir judėjimų veikloje, nors pernai vyko Seimo rinkimai. Kuo veikla labiau įpareigojanti, tuo mažiau dalyvių.

Dauguma lietuvių jaučiasi neturintys jokios įtakos priimant visuomenei svarbius sprendimus. Remdamiesi 10 balų skale, savo asmeninę įtaką lietuviai įvertino 2,5, kitų paprastų piliečių – 2,9, visuomeninių organizacijų ir bendruomenių – 4,8 balo. Jų supratimu, politinė galia yra sutelkta politikų ir valdininkų rankose. Seimo narių įtaka vertinama 8,3 balo.

Šiurpina daugumos gyventojų įsitikinimas, kad Lietuvoje rizikinga užsiimti pilietine veikla. 2008 metais daugiau nei pusė Lietuvos gyventojų manė, kad pilietišškai aktyviam žmogui yra didelė tikimybė prarasti darbą (taip teigia net 66 proc.), būti laikomam keistuoliu (59 proc.), būti viešai užsipultam ar apšmeižtam (67 proc.) bei sulaukti grasinimų susidoroti (64 proc.).

Mokytojai yra aktyvesni už paprastus piliečius. Tačiau gerokai daugiau jų įsitikinę, kad žmogus dėl politinės veiklos gali nukentėti. Net 73 proc. mokytojų mano, kad pilietišškai aktyvus žmogus rizikuoja netekti darbo. Didžiausiai rizikos grupei priklauso tie, kurie yra pilietišškai aktyviausi, nors turėtų būti priešingai. Pilietišškai aktyviausi turėtų labiausiai pasitikėti savimi, jaustis saugūs.

Verta pažymėti, kad Lietuvos piliečiai panašų bejėgiškumą juto ir 2007 metais, kai ūkis dar klestėjo ir atlyginimai sparčiai augo. Taigi bejėgiškumo nelėmė dabartinė ūkio krizė.

Komunistų okupacijos metais buvo sukurta „kareivinių visuomenė”. Nepasitikinti žmonėmis ir siekianti viską valdyti partija negailėjo pastangų laiduoti, kad žmogus būtų atskirtas, pasyvus ir abejingas savo aplinkai, kaimynams bei kolegoms, užsidaręs savyje ir šeimoje. Bet kokios savarankiškos visuomenės iniciatyvos būdavo greitai sutramdomos, nes buvo laikomos iššūkiais partijos viešpatavimui.

Tyrimai rodo, kad „kareivinių visuomenės” įdiegtos nuostatos tebėra gajos. Praėjus beveik dvidešimčiai metų nuo nepriklausomybės atgavimo, daugelis lietuvių nepasitiki savo galia veikti šalies politiką ir visuomenės gyvenimą, laikosi nuošaliai, nuogąstauja, kad nukentės dėl politinės ar visuomeninės veiklos.

Kol kas nėra lyginamųjų kitų kraštų tyrimų. Būtų svarbu žinoti, ar kaimynai taip pat išgyvena panašius sunkumus ir kokių mastu. Įtariu, kad Estijos, gal net Latvijos gyventojai labiau pasitiki savo pilietine galia, gebėjimu bendrai lemti savo likimą. Taip lyg ir neturėtų būti, nes abi šalys ilgai kamavo etninę įtampą, nesutarimai

Nukelta į 9 psl.

A. Daunoravičius: Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas tebeveikia

DEIMANTĖ DOKŠAITĖ

Neseniai Vyriausybė nutarė, kad Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas (TMID), pagrindinė įstaiga, prižiūrinti išeivijos reikalus, bus pertvarkyta iki kitų metų pradžios. Užsienio lietuvių reikalai bus pavesti Užsienio reikalų ministerijai (URM). O pertvarkomam departamentui vadovauja iš diplomatinės tarnybas atėjęs **Arvydas Daunoravičius**. Jis įsitikinęs, kad TMID'o pertvarkymas yra protingas žingsnis, atliekamas pačiu laiku. TMID'o generalinis direktorius sako, kad sunkmetis, gerokai apkaręs ir jo vadovaujamos įstaigos biudžetą, atsijos ir tikrai pasišventusius lietuvybei žmones, nes, anot jo, kartais užsienio lietuvių organizacijos buvo steigiamos tik tam, kad gautų lėšų iš TMID'o.

Arvydas Daunoravičius.
Jono Urbono nuotr.

– Neseniai apie TMID'o bei Lietuvių grįžimo į Tėvynę informacijos centro (LGITIC) pertvarkymą kalbėjomės su pastarosios institucijos vadovu. Šiandien klausiu, koks yra jūsų požiūris į šį procesą?

– Jei leisite, norėčiau pradėti truputį iš toliau. Visus mus užklupo sunkmetis. Neišvengiamai jį pajuto ir užsienyje gyvenantys lietuviai. Sumažėjus mūsų biudžetui (TMID'o – aut. past.), visgi turime privalomų finansinių išpareigojimų mokykloms užsienyje, negalime nustoti mokėti atlyginimų mokytojams ir dėstytojams, kultūros darbuotojams. Sumažėjus biudžetui ir vykdant tuos privalomuosius išpareigojimus, atitinkamai likutis liekantis bendruomenių projektams labai ženkliai sumažėjo. Man yra labai gaila, kad kai kurios Lietuvių Bendruomenės užsienyje, neįsigilinusios į padėtį, padarė išvadą, kad Departamento lyg jau ir nėra. Tai visiškai klaidinga išvada. Departamentas dirba ir vykdo visas savo funkcijas. Tik kai kur sumažėjusio finansavimo. Negalime atlyginti biudžeto sumažėjimo, bet aktyvumą ir dėmesį tikrai išlaikome. Kolegas raginu, kad nepamirštų, jog esame labai svarbi institucija.

Kaip žinia, Vyriausybė priėmė nutarimą, pagal kurį nuo kitų metų sausio 1 dienos Departamento funkcijos ir pareigos bus išdalintos trims ministerijoms. Tad turime pakanka-

mai laiko pasiruošti, kad kuo lengviau įsilietume į ministerijas, ir kad tautinės mažumos ir užsienio lietuviai kada nors ateityje šią padėtį prisimindami galėtų tik juoktis iš savo nuogastavimų.

Į jūsų klausimą dėl pertvarkymo galimi du atsakymai. Vienas labai formalus. Mes, kaip valstybės tarnautojai, neperklausime politinių sprendimų, kuriuos priima Vyriausybė, kuriai mandatą suteikė Lietuvos piliečiai. Bet kalbant žmogiškai, mano galva, laikas, kai tautinių mažumų ir užsienio lietuvių reikalai buvo vienoje institucijoje, turbūt jau yra praėityje. Savo laiku tai buvo idealiai teisingas sprendimas, bet jau praėjo 20 metų nuo Departamento įkūrimo. Tų dviejų itin Lietuvai reikšmingų sričių susilieėjimas vienoje institucijoje jau pradėjo nebeatitikti šiandienos. Šį klausimą ne kartą kėlė ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenė (PLB), jie norėjo atskiros įstaigos, prižiūrinčios jų reikalus. Jau daugelį metų buvo kalbama apie tai, kad tas funkcijas, esančias vienoje institucijoje, reikėtų kažkaip atskirti. Tad tas sprendimas ir buvo priimtas. Mano galva, jis yra pakankamai logiškas, nes atitinkamos funkcijos tenka toms ministerijoms, kurios turi ir išteklių, ir patirties jas atlikti. Be to, nepaisant pasikeitimų, visos funkcijos išlieka. Kas geriau nei Švietimo ir mokslo ministerija (ŠMM) gali žinoti apie formalųjį ugdymą? Arba kas geriau gali išmanyti užsienio lietuvių reikalus nei Užsienio reikalų ministerija (URM), turinti platų diplomatinį atstovybių tinklą? Pats penkerius metus dirbau generaliniu konsulu Čikagoje ir žinau, jog darbas su lietuvių bendruomene yra kasdieninė duona. Tad logika pasirinkti tokį modelį yra tinkama.

– Kaip vertinate užsienio lietuvių nuogastavimus, kad po pertvarkymo dėmesys jiems sumenkės? Bei kaip reaguojate į jų norą turėti atskirą, jų reikalais besirūpinančią įstaigą?

– Turėtume suprasti, kokioje sudėtingoje padėtyje yra atsidūrusi Lietuvos valstybė. Nesakau, kad gyvename krizės sąlygomis, ačiū Dievui, Lietuvoje krizės dar nėra. Labai noriu tikėti, kad jos ir nebus. Bet turime pripažinti, kad išgyvename pakankamai sudėtingą sunkmetį. Įlieti Departamento funkcijas į jau egzistuojančias ministerijas valstybei kainuoja gerokai mažiau nei dviejų atskirų institucijų kūrimas ir išlaikymas. Nesakau, kad ateityje taip negali atsitikti, bet šiuo sunkmečiu visi supranta, kad reikalauti atskiros užsienio lietuvių ar tautinių mažumų ministerijos nėra realu.

– Bet pertvarkoma ne vien taupumo sumetimais? Yra ir kitų svarių priežasčių?

– Lietuva turi savo atstovybes kokiose 50 pasaulio šalių. Kur mažiau lietuvių, ten ir atstovybių mažiau. Nebūna gi taip, kad bendruomenė nepalaiko jokio ryšio su atstovybe. Jeigu tokių pavyzdžių būtų, tai jau galima vadinti katastrofa. Tai rodytų, kad viskas ten labai blogai. Tačiau tokių šalių nėra. Pats iš patirties žinau, ir labai daug mano pažįstamų iš diplomatinės tarnybos palaiko labai glaudžius ryšius su Bendruome-

nėmis. Tad natūralu ryšio palaikymą su užsienio lietuviais patikėti Užsienio reikalų ministerijai. Kuri ir be formalių įpareigojimų pakankamai ilgą laiką tai daro ir daugumoje atvejų tai atlieka labai gerai. Galima išvardyti daugybę mūsų atstovybių, kur santykiai su bendruomenėmis yra tiesiog idealūs. Atstovybės supranta bendruomenių lūkesčius ir poreikius, o pastarosios suvokia atstovybės galimybes.

– Liko geras pusmetis iki pertvarkymo pabaigos. Bet gal jau žinote, kokių pavidalu departamentas įsilies į URM?

– Planuojama, kad URM bus departamentas, pavadintas arba Užsienio lietuvių, arba Užsienio lietuvių reikalų departamentu. Jis bus panašus į dabar esančius Europos Sąjungos ar Rytų kaimynystės politikos departamentus.

(...)

– Užsienio lietuviai taip pat nerimauja dėl TMID'o darbuotojų, bijoma, kad bus sunku atrasti bendrą kalbą su naujais.

– Negaliu sutikti, kad nebeliks tų pačių žmonių. Yra šitame Departamente daug geros praktikos ir ji bus išsaugota. Neabejoju, kad nemaža darbuotojų dalis pereis į tas ministerijas, kurioms bus išdalintos Departamento funkcijos. Kalbant apie užsienio lietuvių funkciją, neabejoju, kad nemažai darbuotojų pereis į URM. Kita vertus, taikau sau, bet ir kitiems sakau – nesusiurinkime ir nemanykime, kad esame nepakeičiami. Šitai aš visad sau primenu. Esame valstybės valdymo struktūros dalis ir valstybė neturėtų būti siejama su konkrečiu žmogumi.

– O pats ketinate likti jūsų minėtame, naujai kuriamame užsienio lietuvių departamente URM?

– Nuo 1991 metų esu diplomatinėje tarnyboje. Norėdamas išvengti visokių spekuliacijų ir galimų samokslų teorijų kūrimo, dabar esu išėjęs iš diplomatinės tarnybos. Bet galiojančios teisės aktai man leidžia sugrįžti į diplomatinę tarnybą. Neslepiu, kad norėčiau sugrįžti į diplomatinę tarnybą. Nes jaučiu, kad ir noriu, ir galiu ten dirbti.

– O kaip dėl būsimo departamento?

– Pirmiausia tikiuosi sugrįžti į URM, o kokias pareigas ten gausiu, dar anksti kalbėti.

– Bet ar pats norėtumėte tęsti darbą būtent su užsienio lietuviais? Ar ši sritis jums pasirodė įdomi?

– Labai įdomi. Bet ir labai nelengva. Nes darbas su žmonėmis yra labai sudėtingas. Kita vertus, šis darbas labai dinamiškas ir tikrai tampa ne siauros srities žinovu, juk turi išmanyti ir apie mokyklas, ir apie balistiką, ir apie skirtingų šalių teisės aktus, kurie reglamentuoja ten gyvenančių lietuvių teises.

– Kaip vertinate Lietuvos valstybės politiką emigrantų atžvilgiu. Vyrauja dvi nuomonės – dėmesio išvykusiems pernelyg mažai arba, atvirkščiai, jis nepama-

tuotai didelis.

– Tobulumui ribų nėra. Jei esi gaunantis – niekad nebus per daug, jei esi duodantis – atrodo, kad kažkur turi būti riba. Didelė dalis nesusipratimų tarp lietuvių, gyvenančių Lietuvoje, ir išvykusių kyla dėl pirmą pradžės nuodėmės – nemaža dalis gyvenančių Lietuvoje išvykusius laiko išdavikais, o išvykusieji likusius – nevykėliais. Tai baisiausias dalykas, kurį tik galima sugalvoti. (...) Pagalvokime, juk kiekvienas pažįstame kažką, išvykusį svetur. O juk išvykusieji čia paliko draugus, gimines ir artimuosius. Negi jie visi yra nevykėliai? Juk esame viena tauta. Taip gyvenimas susiklostė – vieni neranda nieko geriau nei Lietuva, kiti čia negali savęs įgyvendinti ir išvyksta. Bet juk dėl to nei vieni, nei kiti nėra blogesni. Visi esame tos pačios tautos vaikai. Visi esame tarsi didelė pasaulio lietuvių šeima, galime vienas į kitą kreiptis „broliai ir seserys". O vietoj to vienas kitą interneto svetainių komentaruose esame gavai paskandinti. Kodėl? Negi pervažiavę sieną iškart imame nekęsti savo draugų ir giminių? Ne. Tai prieš tardami pikta žodį pagalvokime, kad jie yra lygiai tokie pat kaip mes. Mūsų tautos medžio lapai – jų daug ir jie skirtingi. (...)

– Ir visgi grįžtant prie valstybės politikos, kokio požiūrio šalininkas esate: kad Lietuva Dubline turėtų pastatyti mokyklą ar tik simboliškai remti užsienio lietuvių, gal nusiunčiant kokių knygelių?

– Mano įsitikinimu, viskas turi prasidėti nuo bendruomenės iniciatyvos. Jei kažkokiame šalyje gyvenantys lietuviai nejaučia poreikio vienyti, jiems nereikia lituanistinės mokyklos, nejaučia noro švesti lietuviškų švenčių, tai apie ką tuomet kalbame? Jei yra bendruomenės poreikis ir iniciatyva, tuomet Lietuva gali padėti. Prisiminkime senąją emigraciją. Žmonės važiavo ten ir dirbo pačius juodžiausius darbus. Bet jie metėsi kas po dolerį, kas po svarą ir statė bažnyčias, lietuviškus klubus, namus, draugijas, steigė mokyklas. Jiems to reikėjo, jie jautėsi tautos dalimi. Jei poreikis yra, jei bendruomenė pati stengiasi, tuomet mūsų pareiga yra jiems padėti. Bet tikrai negalime čia Lietuvoje nuspręsti, kad kažkokiame užsienio mieste statome mokyklą ir tada galvojame, ką su ja daryti. Iniciatyva turi ateiti iš bendruomenės. Tada, kai ta iniciatyva yra matoma ir ženkliai, mūsų pareiga padėti. Nepamirštant, kad ta pagalba yra iš Lietuvos mokesčių mokėtojų pinigų.

(...)

– Užsienio lietuviai yra įpratę, kad rudenį iki gruodžio vidurio jie gali teikti paraiškas TMID'ui savo projektams paremti. Ar dėl vykdomo pertvarkymo šioje srityje bus pokyčių?

– Sukame galvą, kaip pasiegti, nes projektai būna susiję ir su ŠMM sritimi, ir su tomis funkcijomis, kurias perims URM. Aš esu už tai, kad tai išliktų. Tik reikėtų pataisyti nuostatus. Kitaip neišsivaizduoju. Bet formalų susitarimą dar nėra.

Sutrupinta

Lietuviams.com

LONDON, CANADA

NEI LIETŪS, NEI VĖJAI

EDMUNDAS PETRAUSKAS

Visą savaitę nuo saulėtos Tėvų dienos birželio 21 d. saulė puikavosi danguje, žaisdama su debesėliais. Po labai visiems patikusios praeitų metų Joninių šventės, sutraukusios net nematytus, net iš tolybių ir ne visai lietuviškai kalbančius, bet mielus svetelius, šios Joninės ir vėl visų buvo labai laukiamos. Ir ne vien Jonų ar Jonių/Janių, bet ir Vladų, ir Vandų. O kadangi šventė vyko sekmadienį, birželio 28 d., tai ir visų Povilų ir Petrų. Ir vėl gamtos žalumos apsuptame, svetingame Laisvio Petro Sergaučio dvare. Jis su Šiluvos Marijos lietuvių katalikų bendrijos tarybos nariais: pirm. Daina Grigeniene, Rūta Dragūnevičiūtė-Juodis, Aušra/Dawn Albrechtaite-Janveaux ir prof. Romu Mitalu, užsibrėžė pakartoti „nepakartotina“.

Šeštadienio dangus dar mėlynavo saulutei leidžiantis. O sekmadienio rytą jau nuo nakties pylė lietus kibirėliais. Vaje! Prisiminiau 2008 metų užgavėjimo balių vėjus ir neišbrendamus sniego kalnus. Jei taip dangus auksinius pabarstytų, neštumeis į banką. Dabar aišku, kodėl nesu tarybos nariu – „sėsk unt kelmui, susiimk tik galvelu“ ir verk! Jau ryto ir devinta, ir dešimta – pila lietus nesustabdomai, šaltoka. Ką gi, lai lieka du bilietai tarp kitų – aukai. Liksim namie.

Link vidurdienio prašviesėjo, pralinksėjo. Pralinksėjau ir aš. Ir žemė jau džiūva. Jau ir po dvylikos, o šventė Mišiomis prasideda pirma! Su lietsargiu, kaip geriausiu draugu, ir dideliu rankšluosčiu – dėl visa ko – neša ratai į Laisvio Petro dvarą. Prisiųsime mažą, raudoną, naują, blizgantį „Mini-Cooper“ su trimis labai atsargiai važiuojančiais ir plevėsuojančiais mažais lietuviškais trispalvėmis ant stogo. Lenkiu nekantriai. Užmiršęs net savo „trimitu“ pasveikinti trispalvę ir tuos tris. O jei dėl lietaus Joninių nebus... Skubu. Apraudoti.

Prie '660' vartų plevėsuoja didelė trispalvė. Tik pernykščių Joninių „priėmėjos“ akordeonistės Felicijos nėra. Suprantama, šlapias akordeonas nekaip „verkia“. Tai yra, veikia. Visas veiksmas vyksta toliau nuo namo, dideliame pastate. Net lyg specialiai mano ratams labai arti palikta laisva vieta prie erdvios daržinės durų/vartų. Kaip kokiam žymūnui. Jau nemažai ir kitų žymūnų žengia

gilyn, link šimtinės kėdžių, prieš gėlėmis papuoštą altorėlį. Už jo aukštai, didingai ant sienos dailiai pakabinta Šiluvos uždarytos salės, dviejų didvyrių išgelbėta scenos dvipusė džiugi gamtinė dekoracija, sukurta a. a. kun. B. Pacevičiaus.

Visa patalpa, lyg lauke, papuošta žaliuojančiais jaunais klevais, eglių šakomis. Čia jau Mišioms (už ilgalaikį vietinį a. a. med. dr. Antaną Kavecką, a. a. žymūno muziko kompozitoriaus Konrado brolių) pasirengęs prel. Jonas Staškevičius, o prie kilnojamos klaviatūros dr. Dalia Andrulionis-Armstrong su pašvaistiečiais giesmininkais. Akustika – kaip bažnyčioj. Patarnavo Simonas Grigėnas, skaitymus atliko Jurgis Aušrotas, aukas rinko Stasys Navickas. Greit sukeitus kėdžių ir stalų geografiją, šeimininkės Rūta ir Aušra/Dawn kvietė į maisto pokylį, joms padėjo jų artimieji Dragūnevičiai. Suspėjo po išipareigojimų Toronto mieste atskrieti ir visų mylimas Jonas Šileika, OFM.

Vėliau atnešė pyragą Petrui/Laisviui, jam „prisegant“ ne laikinai ir 65-metį su „Ilgiausiu...“. O dar vėliau ant šluotų kuo greičiau viena po kitos atlėkė juodomis skraistėmis ir smailiomis kepurėmis dėvinčios keturios gražuolės laumės. O jas triukšmingai sekdamas, apsižergęs baubiantį piktžolkirpį atskrido jų juodskvernis baltūrio baltumo neatpažįstamu veidu Raganius su impromptu komentarais, prajuokindamas visus.

Kas vyko po to, panašu daugiau į Kanados Stratford Shakespeare teatro spektaklį, eleksyrą, verdamą iš įvairių laumių mišinių (su lietuviškos „Samanės“ priemaišomis?) sukviesiems Jonams. Lietuviški oskariukai jau kaldinami Arūnui Paransevičiui, žmonai Ievai Naujokaitytei ir trims Naruševičiūtėms: Teresei, Linai ir Aušrai. Prieš metus buvo baltuoliai vaidilutės, vaidila. Šikart, anglies juodumo raganiai.

Sunku patikėti, kad ankstų rytą prieš papuošiant ir parengiant šią patalpą-daržinę, dar pilną įvairių rakandų, reikėjo ją ištuštinti – ne savaitėmis, o per kelias valandas! Pasak savininko Sergaučio, „kai norima (ir reikia – E. P.) – visa galima...“ Įdomi istorinė pastaba. Nuosavybė priklausė Londono seimo ir Kanados žvaigždei Guy Lombardo (kurio „Royal Canadians“ orkestras su „the sweetest music this side of Heaven“

metų metais įvesdavo Šiaurės Ameriką New York, „Brooklyn Hotel“, vėliau „Waldorf-Astorijs“ ir Naujus metus). Čia montavo jo hidropianinius greitlaivius „Miss Supertest I“ ir prizus laimėjusį „Supertest II“! Daugumai kanadiečių šiandien net nežinoma arba jau užmiršta sava Kanados kuro/benzino firma ir jos stotys, paženklintos raudonu klevo lapu su užrašu „Supertest“, kuri varžėsi su „Esso“, „Mobil“, „Shell“ ir kitomis kompanijomis. Bet nereikia užmiršti „Guy Lombardo and His Royal Canadians“ visų to meto dailaus šokio (ballroom dancing) šokėjų.

Saulei prašvitus, jau popietėje, visi pasipylė žalioje vejoje arčiau namo, kur akordeonus virkdė Vitas Balyta su prel. Jonu ir gitaristu

Geistautu Špogiu iš Kretingos. Svečių būta net iš Lietuvos ir sostinės Čikagos. Čikagietė iš Londono Marta Jokšaitė-Ruikienė dalyvavo su vietine judria, į 102-rus artėjančia mama Marta Jokšiene.

Žinoma, ir dainuota! (Tik dainorėlius beveik visi paliko namie, mat niekas nepriminė pasiimti...). Kanados „šimtinės doleriu“, net įrėmintu banknotu, apdovanota Lidija Ramonienė. Pakilus vėjams ir begrižtant tamsiems debesims, septintą valandą vakaro skirstėmės namolio. Padėka dirbusiems, rengėjams. Nei lietūs, nei vėjai jų nesustabdė! Lauksim dar gausiau svečių – ir iš sostinės Čikagos – 2010 metų Joninėse Londone! Būsit ir vėl, kaip ir mes, nustebinti. Ir dar kaip.

Aldonos Valaškevičienės nuotraukos

Vilnius, liepos 14 d. (ELTA) – Minint Lietuvos vardo tūkstantmetį, gražiausias Lietuvos autorių bei atlikėjų dainos išleistas muzikiniu rinkiniu „Lietuvos tūkstantmečio dainos“. Kiekvieno šio rinkinio pirkėjo laukia staigmena kompaktinės plokštelės dėklo viduje – gintaro gabalėlis iš Baltijos jūros. Specialiai šiam rinkiniui Lietuvos pajūryje gintarus rinko Lietuvos skautai, kad mūsų pajūrio gintarai drauge su Lietuvos tūkstantmečio dainomis pasklistų po visą pasaulį ir primintų lietuviams gimtąją šalį.

Eltos nuotr.

Lietuvos kariai Afganistane liks bent iki 2013 m. pabaigos

Vilnius, liepos 15 d. (Delfi.lt) – Lietuvos kariai turėtų likti Afganistane, kur mūsų šalis vadovauja Goro provincijos atkūrimo grupei (PAG), bent iki 2013 m. pabaigos. Tolesni veiksmai priklausys nuo padėties regione, galimų grėsmių, partnerių požiūrio, kitų aplinkybių, teigia Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto (NSGK) pirmininkas Arvydas Anušauskas.

Trečiądienį bendrame NSGK ir Užsienio reikalų komiteto posėdyje buvo svarstoma Lietuvos veiklos Afganistane strategija 2009–2013 m. Diskusija vyko už uždarytų durų. Pasak A. Anušausko, viešu dokumentas taps, kai jį patvirtins Vyriausybė. Ministrų Kabinetas taip pat turės parengti konkrečių priemonių, kaip įgyvendinti strategiją, planą.

Kaip žurnalistams sakė komiteto

vadovas, strategijoje kalbama apie kariškių ir civilių dalyvavimą PAG veikloje, vystomojo bendradarbiavimo projektų įgyvendinimą, galimas grėsmes, laukiamus rezultatus. Karinės ir civilinės veiklos šioje valstybėje strategija buvo parengta sumažinus finansavimą – Vyriausybė buvo paprašyta išskirti esmines veiklos kryptis.

Birželių Krašto apsaugos ir Užsienio reikalų ministerijos pripažino, kad užklupus sunkmečiui Lietuva nebėgi vykdyti visų savo įsipareigojimų Afganistane. Šiemet vystomojo bendradarbiavimo projektams Goro provincijoje biudžete buvo skirti 3 mln. Lt, nors per dvejus metus esą reikėtų maždaug 88 mln. Lt. Karinės struktūros išlaikymui šiemet skiriama 43,6 mln. Lt.

„Leo LT“ likimas išsispręs rudenį

Vilnius, liepos 15 d. (Alfa.lt) – Trečiądienį parlamento Ekonomikos komitetas netikėtai nusprendė pasiūlyti parlamentui nepriimti įstatymo projekto, kuriuo Vyriausybė sako norinti sustiprinti savo įtaką energetikos milžinėje „Leo LT“ bei atimti iš jos išimtinę teisę statyti atominę elektrinę bei elektros jungtis. Anot „tvarkiečio“ Juliaus Veselkos, Vyriausybė turi priisiimti atsakomybę

už visą įstatymo projektą.

Gražinti projektą Vyriausybei buvo nuspręsta komitetui dar nė nepradėjus svarstyti šio įstatymo pataisų. Už tai, kad įstatymas būtų gražintas Vyriausybei, balsavo 5 iš 7 posėdyje dalyvavusių komiteto narių.

Dėl to, ar įstatymo projektą gražinti Vyriausybei, turėtų galutinai apsispręsti visas parlamentas. Tai numatoma daryti ketvirtadienį.

Siekiama panaikinti V. Uspaskicho neliečiamybę

Vilnius/Strasbourg, liepos 14 d. (BNS) – Generalinė prokuratūra kreipėsi į Europos Parlamentą (EP) su prašymu panaikinti į EP išrinkto Darbo partijos (DP) vadovo Viktoro Uspaskicho neliečiamybę.

Kaip BNS pranešė Generalinės prokuratūros Viešųjų ryšių skyriaus vedėja Aurelija Juodytė, prašymą leisti patraukti V. Uspaskichą baudžiamajon atsakomybėn prokuratūra EP išsiuntė praėjusią savaitę. Kol kas jokie atsakymo į šį raštą negauta.

Europarlamentaro neliečiamybės atšaukimo sąlygas apibrėžia EP darbo tvarkos taisyklės: prašymas dėl neliečiamybės panaikinimo perduodamas Teisės komitetui, šis teikia siūlymą – naikinti neliečiamybę ar ją ginti, ir teikia balsuoti Europarlamentui.

Šiuo metu Strasbourg esantis V. Uspaskichas sakė ketinąs su advoka-

tu pristatyti savo gynybinę poziciją EP komitete ir atkreipti dėmesį į esą politinį bylos pobūdį.

Naujos kadencijos EP darbą pradeda antradienį. V. Uspaskichas tikino, kad jame jis sieks atkreipti kuo daugiau dėmesio į žmogaus teisių pažeidimus.

Tapdamas EP nariu V. Uspaskichas susigrąžino teisinę neliečiamybę, kurią atėmė Seimas Generalinės prokuratūros prašymu. Norint tęsti bylą V. Uspaskicho atžvilgiu, Lietuvos teisėsaugininkai privalo gauti EP leidimą patraukti V. Uspaskichą baudžiamajon atsakomybėn.

Sunkiausias iš nusikaltimų, kuriais kaltinamas V. Uspaskichas – apgaulingas buhalterinės apskaitos tvarkymas. Už tai numatoma griežiausia bausmė – laisvės atėmimas iki 4 metų.

D. Grybauskaitė lankysis Švedijoje ir Latvijoje

Vilnius, liepos 15 d. (ELTA) – Ketvirtadienį prezidentė Dalia Grybauskaitė išvyksta pirmųjų darbo kelionių į Švedijos Karalystę ir Latviją.

Švedijoje D. Grybauskaitė susitiks su šalies ministru pirmininku Fredrik Reinfeldt. Susitikimo metu numatoma kalbėti apie Europos Sąjungos (ES) prioritetus Švedijai pirmininkaujant ES.

Pokalbiuose su ekonomikos ir finansų žinovais valstybės vadovė planuoja aptarti finansinio stabilumo ir pasaulio ekonominės padėties klausimus.

mus. Valstybės vadovė taip pat susitiks su Švedijos parlamento pirminku Per Westerberg.

Latvijoje Lietuvos vadovė susitiks su Latvijos prezidentu Valdžiu Zatleru. Susitikime ketinama aptarti dvišalius santykius ir Baltijos jūros valstybių bendradarbiavimo perspektyvas. Taip pat numatomi susitikimai su Latvijos Seimo pirmininku Gundaru Daudze ir ministru pirmininku Valdžiu Dombrovskiu. Prezidentė D. Grybauskaitė į Vilnių grįš penktadienio popietę.

Tarp Švedijos pirmininkavimo ES darbų – Baltijos jūros strategija

Švedijos ministras pirmininkas Fredrik Reinfeldt. EPA-ELTA nuotr.

Strasbourg, liepos 15 d. (ELTA) – Trečiądienį kalbėdamas Europos Parlamente (EP) Švedijos ministras pirmininkas Fredrik Reinfeldt pristatė savo šalies pirmininkavimo Europos Sąjungos (ES) Tarybai programą. Daugiausia dėmesio Švedija skirs klimato kaitos stabdymui, ekonominės ir finansų krizės įveikimui bei migracijai. Be to, spalį tikimasi patvirtinti Baltijos jūros strategiją, kuri sustiprins Lietuvos ir kitų regiono šalių bendradarbiavimą.

„Mūsų pasaulis karščiuoja. Temperatūra kyla – ir mes privalome im-

tis atsako“, – teigė Švedijos premjeras F. Reinfeldt. Pasak jo, nepakanka savanoriško valstybių įsipareigojimo: gruodį Kopenhagoje rengiamoje pasaulinėje klimato kaitos konferencijoje svarbu pasiekti, kad visos didžiausios pramoninės pasaulio šalys įsipareigotų stabdyti klimato kaitą.

Kitas Švedijos prioritetas – finansų ir ekonominės krizės įveikimas. Švedija sieks, kad mažėtų valstybių biudžetų deficitas ir daugiau žmonių dalyvautų darbo rinkoje, taip pat stiprėtų pasitikėjimas finansų sektoriuje. Dar šį pusmetį Švedija tikisi pasiekti susitarimą dėl ES bankų priežiūros sistemos sukūrimo.

Švedija taip pat skirs daug dėmesio tarptautinio nusikalstamumo pažabojimui bei imigracijos politikai. Rudenį ji parengs „Stokholmo programą“, kuri numatys sukurti bendrą ES prieglobsčio sistemą, o kartu leis veiksmingiau pažaboti organizuotą nusikalstamumą.

F. Reinfeldt taip pat padėkojo EP už 2006 m. jo patvirtintą ataskaitą dėl Baltijos jūros strategijos. Švedijos premjeras pranešė, kad tokią strategiją tikimasi patvirtinti spalį rengiamame Europos Vadovų Tarybos susitikime.

Seime galimas frakcijų skilimas

Atkelta iš 1 psl. Pasirašiusieji pareiškimą esą reikalauja, kad iš naujo tvirtinant 15-osios Vyriausybės sudėtį ministrų portfelių netektų abu „prisikėlėlių“ deleguoti ministrai – aplinkos ministras Gediminas Kazlauskas ir kultūros ministras Remigijus Vilkaitis. Į šiuos postus pretenduoja dabartiniai TPP frakcijos Seime nariai. Be to, dalis „prisikėlėlių“ nepatenkinti Arūno Valinsko vadovavimo stiliumi, elgesiu. Tačiau kol kas viešai apie naujos frakcijos steigimą jos iniciatoriai nekalba.

Neatmetama galimybė, kad vis dėlto „prisikėlėliams“ pavyks išsaugoti vieningą frakciją, tuomet jie pretenduotų į trečią ministro portfelių. Sumažėjus LiCS frakcijai liberalcentristai gali netekti sveikatos apsaugos ministro portfelio arba pretenzijos gali būti pareikštos į Liberalų sąjūdžio turimą teisingumo ministro kėdę.

Tuo tarpu trečiądienį Seime su valdančiaisiais susitikusi prezidentė Dalia Grybauskaitė ragino Seimo politines jėgas nesiskirstyti į opoziciją ir poziciją, bet šaliai sunkiu metu dirbti vieningai. Šalies vadovė nusiteikusi

vienodai bendradarbiauti su visomis frakcijomis, nepaisydama, ar jos yra pozicijoje, ar opozicijoje, ne vetuoti, o derinti priimamus įstatymus.

Kaip trečiądienį po susitikimo su Seimo frakcijų atstovais sakė šalies vadovės atstovas spaudai Linas Balsys, su parlamentarais kalbėta apie tai, kaip galėtų bendradarbiauti prezidento institucija, Seimas, Vyriausybė, kokios gali kilti bendravimo problemos ir kokius reikėtų spręsti uždavinius. Prezidentė pabrėžė tai, kad tiek ji pati, tiek jos patarėjai daugiau dalyvautų Seimo darbe, pradedant Seimo komitetais.

L. Balsys pranešė, kad D. Grybauskaitės atstovė Seime bus politikos analizės ir institucinių ryšių srities patarėja Audronė Nugaraitė. Kita vertus, sutarta, kad komitetų, frakcijų posėdžiuose galės dalyvauti ir kitų grupių patarėjai, vadovai. Su tuo noriai sutiko ir susitikime su šalies vadove dalyvavę parlamentarai.

Šiuo metu valdančiąją koaliciją sudaro Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai, Tautos prisikėlimo partija, Liberalų sąjūdis bei Liberalų ir centro sąjunga.

Pasaulio naujienos

Irane sudužo lėktuvas

Teheranas, liepos 15 d. (Alfa.lt, Balsas.lt, Delfi.lt) – Irano šiaurėje nukrito keleivinis lėktuvas, kuriuo skrido 168 keleiviai ir įgulos nariai. Irano pareigūnai teigia, kad lėktuvas subyrėjo į daugybę dalių ir baiminamasi, kad visi juo skridę žmonės žuvo.

Pirminiais duomenimis nukrito „Tupolev“ lėktuvas. Katastrofa įvyko Kavzino provincijoje, netoli Janatabado kaimo, esančio už 120 kilometrų nuo sostinės Teherano.

„Caspian Airlines“ lėktuvas skrido iš Irano sostinės į Jerevaną Armėnijoje. Pranešama, kad skrydžio metu lėktuvas susidūrė su rimtomis techninėmis problemomis ir bandė atlikti avarinį nusileidimą.

„Lėktuvas sudužo praėjus 16 minučių nuo pakilimo iš tarptautinio ‘Imam Chomeini’ oro uosto“, – teigė Irano aviacijos organizacijos atstovas Reza Jafarzadeh. Irano televizijos reportaže matyti didelė smūgio metu išmušta žemių duobė bei aplik išsibarsčiusios lėktuvo nuolaužos.

„Caspian Airlines“ atstovė Jerevane sakė, jog dauguma lėktuvo keleivių buvo armėnai ir kad lėktuvu taip pat skrido gruzinų. Kol kas neišku, ar lėktuve buvo kitų šalių piliečių. Atstovė nenorėjo nurodyti savo pavardės, nes nebuvo įgaliota kalbėtis su spauda.

„Caspian Airlines“ buvo įsteigta

1992 metais Teherane, rašoma jos interneto svetainėje. Bendrovės lėktuvai per savaitę skraido 50-čia nuolatinių ir daugeliu užsakomųjų reisų tarp Irano miestų, į Vengriją, Jungtinius Arabų Emyratus, Siriją, Ukrainą, Armėniją, Baltarusiją, Turkiją.

BBC korespondento Jon Leyne teigimu, šalis buvo priklausoma nuo oro transporto, bet paskutinė lėktuvo katastrofa buvo užfiksuota prieš trejus metus.

Iranas, kuriam jau daug metų taikomos tarptautinės sankcijos, pastarąjį dešimtmetį patyrė virtualią aviacijos katastrofą. 29 žmonės žuvo 2006 metų rugsėjį, kai šalies rytuose esančiame Mešhedo mieste užsidedė nuo tūpimo tako nuslydęs lėktuvas.

2006 metų lapkritį kildamas iš Teherano Mehrabado oro uosto sudužo Irano kariškių lėktuvas. Tada žuvo visi 39 jame buvę žmonės, tarp jų – 30 elitinės Revoliucinės gvardijos narių.

Irano civiliniai ir kariškių lėktuvai yra seni ir labai prastos būklės. Sankcijomis Irano režimui draudžiama pirkti amerikietiškus „Boeing“ ar europietiškus „Airbus“, jei juose yra daug amerikietiškų dalių. Po 1979 m. įvykusios islamo revoliucijos Vakarų Europos valstybės įvedė prekybos su Iranu draudimus, tad šaliai teko pirkti daugiausiai Rusijoje gamintus lėktuvus.

EUROPA

PRAHA

Čekijos vyriausybė ketina atšaukti savo ambasadorių iš Kanados, kuri yra nusprendusi reikalauti vizų iš visų Čekijos piliečių, norinčių lankytis Kanadoje. Čekijos vyriausybė taip pat reikalaus vizų Kanados diplomatomams ir komandiruotiems kanadiečiams. Ne taip seniai, 2007-aisiais Kanada buvo panaikinusi vizas Čekijos piliečiams, bet vėl jas sugrąžino ši antradienį, nes labai padaugėjo asmenų, prašančių prieglobsčio – tai daugiausia romai (čigonai), kurie skundžiasi esą savo gimtinėje juos skriaudžia ekstremistai.

BELGRADAS

Europos Komisija priėmė sprendimą, kuriame patariama panaikinti vizas į Europos Sąjungą keliaujantiems Serbijos, Makedonijos ir Juodkalnijos gyventojams. „Tai yra istorinė akimirka mūsų santykiuose su Vakarų Balkanų valstybėmis“, – teigė ES Teisingumo ir vidaus reikalų komisaras Jacques Barrot. Pokyčiai, jei joms pritars visos 27 ES valstybės, įsigalios nuo kitų metų sausio 1 dienos. Tai reikštų, kad minėtų Balkanų valstybių piliečiai be vizų galėtų lankytis Šengeno erdvei priklausančiose šalyse. Tuo tarpu Albanijai, Bosnijai ir Hercegovinai bei Kosovui bevizio režimo dar teks palūkėti.

RYGA

Tarptautinis valiutos fondas (TVF) pateikė Latvijai naujas ir gana sunkiai įgyvendinamas sąlygas kreditavimui pratęsti, trečiadienį interviu Latvijos radijui pareiškė šalies premjeras Valdis Dombrovskis. Įvardinti šias sąlygas jis atsisakė, teisindamasis derybų su TVF slaptumu. Latvijos vyriausybės vadovo žodžiais, TVF ir EK požiūriai kai kuriais klausimais skiriasi, vienas jų – skirtinga nuomonė dėl euro įvedimo Latvijoje spartinimo. Jungtinė EK ir TVF žinovų grupė darbą Rygoje pradėjo pirmadienį. Ypač smarkiai nuo pasaulinės finansų krizės nukentėjusiai Latvijai praėjusių metų pabaigoje skirtas 7,5 mlrd. eurų tarptautinės finansinės paramos paketas.

NAUJOJI ZELANDIJA

WELLINGTON

Po vakariniame Naujosios Zelandijos krante įvykusio 7,8 balo pagal Richterio skalę žemės drebėjimo JAV Geologijos tarnyba (JGT) išpėjo dėl galimo cunamio. JGT atstovai teigia, kad žemės drebėjimo epicentras buvo 161 km į vakarus nuo vakariniame Naujosios Zelandijos krante esančioje pietinėje saloje išikūrusio Inverkargilio miesto, 33 km gylyje. Ramiojo vandenyno cunamių perspėjimo centras Hawaii nusiuntė elektroninį laišką, perspėjantį apie Naujojoje Zelandijoje galintį įvykti cunamį. „Tokio dydžio žemės drebėjimas gali sukelti visa griauinantį cunamį, kuris per kelias minutes ar valandas gali užklupti netoli epicentro esančio regiono pakrantes“, – rašoma laiške.

RUSIJA

SEVASTOPOLIS

Rusija tikisi išlaikyti savo karinę jūrų bazę Ukrainos Sevastopolio mieste, nors ir stato naują bazę Novorosijske. Juodosios jūros laivynas tebeturi savo bazę Sevastopolyje, remdamasis 1997 metų sutartimi, sudaryta 20-čiai metų. Galimo šio sutarties pratęsimo klausimas yra vienas labiausiai ginčijamų Rusijos ir Ukrainos santykiuose. Ukrainos valdžia, kuri ne kartą pareiškė, kad siekia įstoti į NATO, atmeta galimybę pratęsti sutartį su Rusija. Numatoma, kad nauja bazė laivynui Novorosijske bus užbaigta jau 2016 metais.

ARTIMIEJI RYTAI

JERUZALĖ

Izraelio policija sekmadienį Tel Avive suėmė vieną iš svarbiausių rasistinės JAV organizacijos „Ku Klux Klan“ (KKK) aktyvistų, kuris taip pat yra vienas iš šimto labiausiai amerikiečių valdžios ieškomų asmenų. 33-erį Micky Louis Mayon, kurio JAV pareigūnai ir Interpolas ieškojo dėl daugybės federalinių nusikaltimų – rasistinio pobūdžio užpuolimų, federalinių agentų automobilių padegimo ir kitokio smurto – Izraelio pareigūnai sučiupo viename Tel Avivo gyvenamojo komplekso „Florentina“ butų. Kad nepatektų į policijos rankas, M. L. Mayon dažnai keitė gyvenamąją vietą.

Australijoje kiaulių gripu užsikrėtė daugiau nei 10 tūkst. žmonių

Melbourn, liepos 15 d. (AFP/BNS) – Užsikrėtimo kiaulių gripu atvejų skaičius Australijoje trečiadienį perkopė 10 tūkst., o šios pandemijos labiausiai paveiktos Azijos ir Ramiojo vandenyno regiono šalies pareigūnai pranešė apie du naujus mirties atvejus ir perspėjo, kad virusas „renkasi jaunus žmones“.

Australijos sveikatos apsaugos ministrė Nicola Roxon sakė, kad šalyje iki šiol patvirtinti 10,387 užsikrėtimo virusu A(H1N1) atvejai, kurie sudaro daugiau nei 10 proc. Pasaulinės sveikatos organizacijos (PSO) užregistruotų šios ligos atvejų. Ministrė taip pat nurodė, kad ligoninėse šiuo metu gydomi 123 kiaulių gripu užsikrėtę pacientai.

Pietų Australijos ir Queensland valstijos pranešė apie dviejų kiaulių gripu sirgusių pacientų mirtį, o šaly-

je iš viso mirė jau 22 šia liga užsikrėtę asmenys. Tačiau nei vienu iš šių atvejų viruso A(H1N1) infekcija nebuvo patvirtinta kaip pagrindinė mirties priežastis.

Pasak N. Roxon, kiaulių gripu užsikrėtusių žmonių gausės, Pietų pusrutulyje gilėjant žiemai. Ministrė nurodė, kad Australijoje kiaulių gripo virusas tikriausiai yra labiau išplitęs, nei rodo oficiali statistika, nes į ją nepatenka daug lengvų šios ligos atvejų.

Ji nurodė, kad kiaulių gripo infekcija labiausiai pavojinga asmenims, kurių sveikata jau sutrikusi dėl kitų priežasčių, taip pat perspėjo, kad sveikatos apsaugos institucijoms šiuo metu vis didesnę nerimą kelia gausėjantys sunkiai susirgusių jaunų pacientų skaičiai.

ATLANTIC Express Corp.
1-800-775-SEND
www.atlanticexpresscorp.com

Ocean Freight

Auto Export

Small Packages

Air Freight

Trucking

Krovinių gabenimas laivu į visas pasaulio šalis.

Krovinių gabenimas lėktuvu į visas pasaulio šalis.

Automobilių pirkimas bei siuntimas į visas pasaulio šalis.

Krovinių pervežimas visoje Amerikoje.

Smulkių siuntinių siuntimas bei pristatymas į namus Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje, Baltarusijoje bei Ukrainoje.

8801 78th Ave **Bridgeview**, IL 60455 **Tel. 1 708-599-9680**
Fax. 1 708-599-9682 Tel. 1 800-775-7363

Šeimininkės patarimai

Paruošė **Nijolė Nausėdienė**

El.paštas: nausediene@aol.com

RABARBARAI – PAVASARIO IR VASAROS SKANĖSTAS

Apie rabarbarus turėjau parašyti truputį anksčiau, nes jie pasirodo gegužės mėnesį, kai dar mažai turime kitų daržovių ir vaisių. Tačiau rabarbarų sezonas dar nepasibaigė, jų turėsime net iki rudens, todėl šį kartą siūlau susipažinti su būtent šia gamtos gėrybe.

Rha-barbarum

Senuosiuose kinų raštuose jau 2700 pr. Kr. rabarbarai minimi kaip vaistinė priemonė nuo viduriavimo. Lindley knyga „Botanikos lobis“ sakoma, kad rabarbarų pavadinimas kilęs iš senovinio Volgos upės pavadinimo. Senovėje, mongolų valdymo laikais, ji buvo vadinama Rha, o jos pakrantėse augo rabarbarai. Kiti jų vardą kildina iš graikų žodžio „rheo“ – tekantis, pasekmėje, kad sukelia viduriavimą. Vienaip ar kitaip, žinoma, kad rabarbarus iš Vidurio Kinijos pirmiausia parsivežė rusų keliautojai. Na, o Vakarų Europos šalis rabarbarai pasiekė šiek tiek kitu keliu. Iš Indijos jų atgabeno vienuoliai piligrimai. Nuo XVII a. rabarbarus ypač pamėgo anglai, tačiau ilgą laiką šie augalai buvo auginami tik kaip dekoratyviniai. Jie patiko ir kitiems europiečiams, tad daugelyje šalių rabarbarai imti auginti nuo XVIII a. vidurio.

Anksčiau rabarbarai buvo žinomi ir vartojami kaip vaistiniai augalai. Nuo seno iš jų šakniastiebių ir šaknų buvo gaminami vaistai. Jau gilioje senovėje Tibeto gydytojai naudojo rabarbarus kaip gydomąją priemonę, keliančią nuotaiką, gerinančią apetitą, valančią kraują ir mintis, raminančią širdies plakimą ir pan.

Rabarbarai taip pat gerina apetitą, gydo viduriavimą ir vidurių užkietėjimą – tai priklauso nuo suvartoto jų kiekio. Mažas kiekis rabarbarų kietina vidurius, o didelis, atvirkščiai, gali sukelti viduriavimą. Ypatingomis gydomosiomis savybėmis išsiskiria rabarbarų šaknys. Apie jas jau žinojo senovės graikai. Jie rabarbarų rūgštį laikė „barbariška“. Buvo tikima, kad rabarbarai yra puikus afrodiziakas, o vienoje iš viduramžių kulinarijos knygų patariama šių „barbariškų“ augalų šaknų nedėti į maistą, nes nuo jų vyrai tampa nevaldomi ir krečia piktus pokštus.

Maiste rabarbarai pradėti vartoti vėliau. XIX a. anglai visiškai atsitiktinai atrado, kad šis augalas – tai ne tik sodų puošmena, bet ir malonaus skonio daržovė. Nuo to laiko rabarbarai tapo viena populiariausių sezoninių daržovių.

Dabar Europoje yra žinoma ir auginama apie 30 rūšių rabarbarų. Jie ypač mėgstami skandinavų virtuvėje. Nemažai saldžiųjų patiekalų su rabarbarais gamina vokiečiai, danai, švedai, estai, latviai. Lietuvoje jie taip pat populiarūs ir mėgstami.

Naudingesni pavasarį

Rabarbarų lapkočiai ne tik skanūs – jie puiki priemonė, padėsianti

išgyventi pavasarį be atvitaminozės. Rabarbaruose daug organinių rūgščių. Tačiau jų sudėtis kinta rabarbarams augant: anksti pavasarį juose daugiau citrinų ir obuolių rūgščių, o vėliau juose pradeda kauptis oksalo rūgštis. Daugiausia šios rūgšties būna rudenį. Didesnis kiekis oksalo rūgšties yra žalingas žmogaus organizmui, todėl valgyti ir konservuoti rabarbarus reikėtų iki liepos mėnesio. Kaip tik dėl to norėjau suspėti perspėti, kad jei iki šiol nespėjome pasinaudoti rabarbarais, tad dabar jau venkime jų ir palikime iki kito pavasario.

Vėliau prasideda augalo regeneracijos laikotarpis, kai kaupiami kitų metų derliui reikalingi organiniai junginiai. Daugiausia oksalo rūgšties yra rabarbarų lapuose, tad jų valgyti nereikėtų. Be to, oksalo rūgštis labai sumažina kalcio ir geležies įsisavinimą. Nereikėtų gerti rabarbarų kompoto, kai antrasis patiekalas mėsiskas. Oksalo rūgštis užkerta kelią ne tik kalciumui įsisavinti, bet ir atima jį ir iš kitų tuo metu valgomų produktų. Virimo metu oksalinė rūgštis kristalizuoja ir šie kristalai gali formuoti inkstų akmenis. Tiesa, oksalo rūgštį galima neutralizuoti kreida. Paprasčiausią kreidos gabaliuką suvyniojame į marlę ir įmetame į puodą, kuriame verdame rabarbarus. Išvirus, kreida išmetama.

Šiaip rabarbarai yra vertingi dėl mineralinių medžiagų: kalio, kalcio, fosforo, magnio, geležies. Rabarbaruose daugiausia vitaminų C, B, E, P, karotino. Taip pat juose gausu vitamino K.

Augalų gyvenimas mūsų virtuvėje labai trumpas, jis trunka tik apie mėnesį per metus. Pavasarį sveikatą dovanojantis augalas vėliau gali tapti nuodingu. Tad neatsitiktinai rabarbarai vadinami ir džiaugsmą, ir nelaimę nešančiais augalais.

Rabarbarai džiaugsmui

Rabarbarais galime pasidžiaugti pavasarį, tačiau šeimininkės gali prisivirti uogienių, džemų rudenį ar žiemai, naudoti juos kepiniams. Iš rabarbarų taip pat gaminamas vynas, spaudžiamos sultys. Rabarbarų sultis ypač tinka maišyti su braškių, aviečių sultimis. Beje, vėliau šios sultys puikiai tinka įvairioms salotoms ir gėrimams paskaninti. Labai gardūs rabarbarų įdarai pyragams, lietiniams. Rabarbarų tinka dėti į salotas, sriubas, troškinamą mėsą, apkepęs, padažus. Salotos su rabarbarais gaminamos anksti pavasarį, kai juose dar nedaug oksalo rūgšties. Kompotai dažnai verdami su obuoliais. Labai skanios iš jų išvirtos saldžios sriubos su leistinukais.

Ypač skanu rabarbarus valgyti su pieno produktais, pvz., jogurtu ar varške. Piene esantis kalcis neutraluoja rabarbarų rūgštį ir gerina virškinimą. Dėl originalaus skonio rabarbarai labai tinka įvairiems pyragams. Tačiau jie tinka ne tik desertiniams gaminams – šios daržovės

puikiai dera prie mėsos ir žuvies patiekalų.

Geriausias maistines ypatybes rabarbarai išlaiko iki pat vidurvasario, tad galima sukaupti jų atsargų užšaldžius lapkočių. Juos apvirkite, smulkiai supjaustykite ir sudėkite į indelius. Ruošdami rabarbarus maistui, nuo lapkočių nulupkite luobelę. Galima juos valgyti šviežius su cukrumi ar medumi.

Kadangi rabarbarai yra rūgštoki, galite juos patroškinti. Rabarbarų stiebus supjaustykite smulkiais gabaliukais ir suberkite į puodą. Įpilkite kelis šaukštus vandens ir 1/3 stiklinės cukraus. Atsargiai maišydami virkite 5 min. Taip paruoštus rabarbarus valgykite vienus arba kaip priedą prie kitų patiekalų.

Iš rabarbarų galima padaryti tyrę, tinkančią ilgiau laikyti. Sudėkite į emaliuotą puodą smulkiai supjaustytus rabarbarus, įpilkite kelis šaukštus vandens, įdėkite norimą kiekį cukraus ir virkite, kol rabarbarai suminkštės. Po to per kiaurasamtį pertrinkite, supilstykite į stiklainius ir laikykite vėsioje vietoje.

Rabarbarai – geras uogų ir vaisių pakaitalas pavasarį. Todėl nepraleiskite progos jais pasinaudoti. Tik nepamirškite, kad žmonėms, linkusiems sirgti inkstų akmenlige, reikėtų vengti šviežių rabarbarų. Vaikai taip pat neturėtų jų per daug suvalgyti.

Rabarbarų pufingas (senų emigrantų receptas)

Reikės:

3 puodukų supjaustytų rabarbarų arba obuolių,
2 puodukų pyrago ar baltos duonos trupinių,
1 puoduko cukraus,
1 apelsino sulčių,
1/2 šaukštelio cinamono,
1/4 šaukštelio muskato riešuto (nutmeg),
2 šaukštų sviesto,
apelsino žievelės.

Ištirpdykite sviestą ir sumaišykite su pyrago trupiniais, sudėkite cukrų, cinamoną, muskato riešutą, nutarkuotą apelsino žievelę ir viską išmaišykite. Į kepimo indą, pateptą riebalais, dėkite pyrago paruoštus trupinius, ant viršaus sudėkite supjaustytus rabarbarus arba obuolius, kitą eilę vėl dėkite pyrago trupinius. Viršų apliekite apelsinų sultimis. Pradžioje kepkite uždengus folija apie 45 min., paskui nudenkite ir leiskite viršui apkepti.

Pastaba: vietoj pyrago trupinių galima vartoti „corn flakes“.

Keptas viščiukas su rabarbarų padažu

Reikės:

vieno viščiuko (apie 1,5 sv.),
apie valgomą šaukšto ištirpinto sviesto,
trupučio druskos,
8 rabarbaro stiebų,
valgomą šaukšto cukraus,
1,5 šaukšto krakmolo,
1,5 puodelio vandens,
1,5 šaukšto citrinos sulčių,
0,5 šaukštelio cinamono,
0,5 šaukštelio maltų muskato riešutų (nutmeg).

Sumaišykite rabarbarus, cukrų, krakmolą ir vandenį. Užvirkite ir virkite nuolat maišydami apie 2 minutes, kol sutirštės. Įpilkite citrinos sulčių, pagardinkite cinamonu ir maltais muskatais, įmaišykite, sutrinkite ir atvėsinkite. Viščiuką supjaustykite porciniais gabalėliais,

ištrinkite druska, aptepkite sviestu ir kepkite orkaitėje 350 F apie 30 minučių. Rabarbarų padažą apipilkite vištieną ir dar kepkite apie 20 min., retkarčiais palaistydami susidariusiu padažu.

Pastaba: vietoj šviežių rabarbarų galima naudoti išvirtą rabarbarų košę. Reikės tik ją sumaišyti su krakmolu ir vandeniu ir pavirinti, kol sutirštės.

Rabarbarų ir varškės apkepas

Reikės:

2 puodelių rabarbarų arba jau išvirtos rabarbarų košės,
1 sv. varškės,
0,5 stiklinės manų kruopų,
2 kiaušinių,
2 šaukštų sviesto,
1 šaukšto džiovėsėlių,
apie puoduko cukraus, jei naudosime šviežius rabarbarus.

Rabarbarus supjaustykite ir palaikykite 30 min. karštame saldžiame vandenyje. Varškę gerai išsukite, sudėkite likusį cukrų, kiaušinius, manų kruopas, įpilkite stiklinę vandens, kuriame buvo šutinami rabarbarai (jei naudosite rabarbarų košę, tai nereikės vandens). Viską gerai išmaišykite, dėkite į riebalais išteptą skardą, apšlakstykite sviestu, apibarstykite džiovėsėliais ir kepkite orkaitėje apie 25 minutes.

Rabarbarų pyragas su glajumi

Tešlai reikės:

3 kiaušinių,
1 stiklinės cukraus,
1 stiklinės miltų,
1 pakelio kepimo miltelių,
1 pakelio vanilinio cukraus,
5 rabarbarų.
Glajui reikės:
2 kiaušinių baltymų,
6 šaukštų cukraus pudros,
1 šaukštelio citrinos sulčių.

Kiaušinių trynius iki baltumo išsukite su cukrumi, sudėkite išplaktus baltymus ir atsargiai išmaišykite. Miltus sumaišykite su kepimo milteliais bei vaniliniu cukrumi ir po truputį, nuolat maišydami, berkite į tešlą. Į išuktą tešlą įmaišykite supjaustytus rabarbarus. Sukrėskite į sviestu pateptą kepimo formą ir kepkite 375 F temperatūros orkaitėje.

Glajui išplakite visas sudėtines dalis iki standžių putų. Juo aptepkite iškepusį pyragą ir palaikykite jį karštoje praviroje orkaitėje 5-6 minutes.

LIETUVOS KARIO ATSIMINIMAI

Leonas Čerškus

Nr. 53

Palikęs lavonus, apsiputojęs žudikas, kaip įniršęs žvėris, bėgte atbėgo prie mūsų kolonos ir, švaistydamasis dar šiltu naganu, žvėriškai kaukdamas, nežmoniškai koliodamasis „bliadj-matj-matj-vrot-pere-matj-jobt...“, – įspėjo, jog toks pats likimas lauks kiekvieno iš mūsų, kas tik išdrįs bėgti.

Po šios „pamokėlės” vėl visus išrikiavo ir, paskaičiavę gretas, koloną išvedė į plentą. Užudę tik ką pralietą kraują, visi enkavedistai dar labiau įsiuto. Daužydami šautuvų buožėmis atsiliekančius bei, jų manymu, per lėtai einančius, keikdamiesi, mus, kaip avių bandą, varė toliau į Minską. „Bystrėj, bliadj, bystrėj suki, pod-tianūtsa!” – spygavo sargybiniai. Jie skubino mus ir patys skubėjo, nes, matyt, jautė, kad vokiečiai jau miną ant kulnų. Gudai, einantys kolonoje, pradėjo garsiai nerimauti, kad mus dabar veda visai ne Minsko plentu („nė pa Minskomu šasse”), bet kažkokiais aplinkiniais keliais. Saulė netruko pakilti, ir vėl tapo labai karšta. Oras buvo baisiai tvankus. Einant išdžiūvusiu žvyrkeliu, jis maišėsi su dulkių debesimis ir lindo į burną. Mūsų gretos buvo pačioje kolonos pabaigoje, tad mums tos dulkės tiesiog užlipdydavo akis, buvo sunku kvėpuoti.

– Vyrai, perduokit į priekį, kad tie nevilkėtų kojų, nes nuo dulkių mes jau baigiam uždusti! – pusbalsiu prašinėjome priekyje einančių.

Bet aiškiai matėsi, kad mūsų maldavimai nueina tik iki pusės kolonos ir pranyksta. Einančius priekyje mūsų prašymai nepasiekdavo, ir jie visai nesistengė aukščiau kelti kojų. Turbūt nekilnotų, jeigu būtų ir pasiekę, nes pirmutiniai buvo tiek išvarginti, kad ėjo vos pavilkdami kojas, o kai kurie patys jau nesugebėjo paeiti. Juos, iš abiejų pusių paėmę už pažastų, vedė gretos kaimynai. Tad dulkės, susimaišiusios su prakaitu, ir toliau lipdė akis. Taip ėjome kokią pusę dienos.

6. Minską apeiname

Dar praėjus keliolika kilometrų, priekyje padvelkė drėgme. Vanduo! Visi nudžiugome – kolona pasiekė pelkėtą pievą, kurioje, matėsi telkšojo vandens lopinėliai. Prie šių pelkėtų vietų ir sustabdė koloną ir, išstatę sargybą, leido priėti prie vandens. Vėl visi godžiai siurbėme vandenį, kiti pildėsi gertuves. Labiausiai ištroškę buvo ir apsidžiaugę tie, kurie jų neturėjo. Dabar visi galėjo atsigerti drumzlino pelkių vandens ir kiek apsiprausti. Po valandos vėl varė toliau. Artėjome prie Minsko, o gal ir prie kokio kito miesto. Praėjome pro keletą gudų gyvenviečių, o iki tol aš pakely nemačiau jokios sodybos, tik miškai, laukai ir pelkės. Dirbamos žemės teko matyti tik pradžioje (Lietuvos pasienyje), išeinant keliu iš Maladečinės. Dabar praėjome keletą gyvenviečių, kurios buvo nutolusios nuo kelio apie 2–3 kilometrus. Buvo jau gerokai po pusiaudienio, kai toli priekyje užgirdome griaustinį (giedrą dieną!). Tas keistas „griaustinis” tęsėsi ilgai, nepertraukiamai. Aš apsidžiaugiau – tai buvo vokiečių bombų „griaustinis”! Buvo vilties, kad vokiečiai pagaliau mus pavys ir išlais-

vins. Tokia viltis nušvito visoje kolonoje.

Enkavedistai sutriko. Iš kolonos priekyje važiavusio sunkvežimio išlipo likusi sargybinių pamaina, ir karininkas, kažką įsakęs pasilikusiems, dideliu greičiu nudūmė į priekį, Minsko link. Mūsų nesustabdė, mes tęsėme savo varginantį žygį toliau. Einant dar ilgai girdėjosi bombų „griaustinis”. NKVD kareiviai tapo kažkokie sunerimę, prislėgti ir elgėsi kažkaip nenatūraliai: nedaužė buožėmis, jau nesigirdėjo tų, visą kelią įkūrėjusių riksmų „Bystrėj!”, „Padtiannys!”, pridedant kelių aukštų keikmažodžius. Dabar, nuleidę savo „kačiargas”, jie ėjo tylėdami ir baikščiai dairėsi.

Po kokio pusvalandžio sugrįžo tas sunkvežimis, kuris buvo nulėkęs į Minsko pusę. Jis atlėkė tokiu pat greičiu, koku buvo nuvažiavęs ir nesustodamas pralenkęs koloną privažiavo prie kito sunkvežimio, kuris visą laiką sekė iš paskos. Mūsų nestabdė, ir mes tuo pačiu greičiu, lėtai slinkome į priekį, abu stovinčius sunkvežimius palikdami užpakalyje. Nutaikęs progą, aš vis atsisukdavau ir mačiau: išlipęs NKVD karininkas kažką tarėsi su keliais ten stovėjusiais sargybiniais, tarp kurių buvo viršilų ir puskarininkių, vadovavusių visam šiam „paradui”. Jaučiau, kad ten sprendžiasi mūsų likimas. Vėliau sunkvežimis su sargybos viršininku, aplenkęs koloną, vėl važiavo jos priekyje, ir mes iki vakaro judėjome įprasta tvarka. Iš visko sprendžiant, mes jau seniai turėjome priėti Minską, bet, matyt, sužinoję, kad jis užimtas vokiečių, enkavedistai mus aplinkiniu keliu vedė toliau. Vakarop kolona pasuko ryškiai į kairę pusę, o sunkvežimis, važiavęs priekyje, sustojo kairėje kelio pusėje, praleisdamas mus. Įėjome į vieškelį, tarp miškų. Einant šiuo keliu, miškas plytėjo iš abiejų pusių. Iš dešinės jis buvo už kokių 100–150 metrų, o iš kairės pusės, toliau, apie 300 m.

7. Bėgte į Červenę

Jau pradėjo temti, kai mūsų koloną sustabdė sargybos viršininkas: – Kalona statj!

Antrojo sunkvežimio irgi nesimatė, kad jis paskui važiuotų. Turbūt, kaip ir pirmasis, buvo paliktas kelyje. Vėl pasigirdo šaižus NKVD vado įsakymas: – Vsēm, bliadj, bystra lečj na žyvaty! (Visiems gult ant pilvų!) Rūki za spinū! (Rankas – už nugaros!) Tie kurie suprato šį įsakymą, greit jį vykdė, o kiti tik sekė pirmųjų pavyzdžiu. Taip sugulėm visa kolona.

Po to enkavedistų „kamandiras” atsistojęs priekyje pradėjo garsiai, kad visi girdėtų, aiškinti: – Vnimanije! (Dėmesio) Minskas yra bombarduojamas, ir jame yra išlaipintas vokiečių desantas. Mieste vyksta kovos („idūt baji”), todėl, suprantama, ten mes dabar eiti negalime. Mes visus jus privalome evakuoti gyvus ir sveikus („cėlymi i nevredimymi”), todėl, apėjus miestą, kolona turi greit pabėgti šitą mišką. Už miško tuojau bus Červenės geležinkelio stotis, iš kur tęsime kelionę traukiniu.

Bus daugiau.

Dantų gydytojai

DR. JOVITA KERELIS DANTŲ GYDYTOJA

9525 S.79 th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C. DANTŲ GYDYTOJAS

Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą.
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
55 E. Washington, Suite 2401,
Chicago, IL
Tel. 708-422-8260.

Širdies ir kraujagyslių ligos

VIDAS J. NEMICKAS, MD
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

Skelbimų skyriaus
tel. 1-773-585-9500

Stuburo ir skausmo ligos

JONAS V. PRŪNSKIS, MD TERRI DALLAS-PRŪNSKIS, MD ANDREW J. YU, MD

ir partneriai
Illinois Pain Institute
Nugaros, sprando, galvos, sąnarių,
sužeidimų darbovietėje bei kitų vietų
skausmo diagnozės ir gydymo specialistai.
Elgin: 847-289-8822
McHenry: 815-363-9595
Elk Grove: 847-718-1212
Barrington: 847-852-2000
www.illinoispain.com

Akių ligos

ARAS ŽLIOBA, MD
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

Vidaus ligos

EDMUNDAS VIŽINAS, MD, S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. St. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos pagal susitarimą

Bejėgiškumo mentalitetas

Atkelta iš 3 psl. dėl pilietybės suteikimo rusakalbių mažumai. Lietuva išvengė šių bėdų.

Bejėgiškumo jausmą skatina socialinė atskirtis, solidarumo stoka, riboti vietos valdžios organų įgaliojimai, neveiksminga teisėsaugos sistema, kuri pro pirštus žiūri į politikų ir verslo elito veiksmus, bet griežtai baudžia paprastus žmones. Didelį vaidmenį palaužant žmonių pasitikėjimą geresnio gyvenimo galimybe suvaidino neskaidri privatizacija, kuri sudarė sąlygas buvusiems partijos nariams praturtėti ir įsitvirtinti

visuomenės viršūnėse, didino socialinę neteisingumą – vieniems atvėrė vartus į naują gyvenimą, kitiems juos negailestingai užtrenkė.

Ūkio krizė didins, o ne mažins piliečių abejingumą ir polinkį nepasitikėti savo jėgomis. Neabejoju, jog politikai supranta, kad pasyvumas ir pilietinis abejingumas kenkia ne tik demokratijos, bet ir ūkio plėtrai. Tačiau jie nustumia šių problemų sprendimą į antrą planą. Gal naujajai prezidentei pasiseks išjudinti žmones, įveikti dvasinį sąstingį.

Alfa.lt

UŽDAROMA ATOMINĖ ELEKTRINĖ...

Atkelta iš 3 psl.

Kreditų proveržis Estijoje ir Latvijoje buvo didesnis nei Lietuvoje. Tačiau Vyriausybės atsakas Latvijoje ir Lietuvoje buvo silpnesnis nei Estijoje, ir jie labiau turi valios karpyti išlaidas. (...)

– Ar eksporto rinkų atsigavimas vienintelė išeitis iš krizės?

– Paprastai galimos keturios išeitys. Ar dabar gali žmonės leisti pinigų? Ne. Jie jau pasiskolino ir išleido savo neuždirbtas lėšas. Galima pritraukti užsienio investicijų? Ne, nes reikalinga auganti rinka. Vyriausybė turi ką išleisti? Visiškai neturi. Vadinasi, eksportas lieka vienintelė išeitis. Bet prieš tai, kol jūs atsigausite, turės atsigauti kitos valstybės. Jums reikia augančios Švedijos, Vokietijos, kad turėtumėte kur eksportuoti. Aš sutinku su tais, kurie mato atsigavimo ženklų kai kuriuose Vakarų ūkiuose.

– Estijos ir Lietuvos premjerai kalba apie būtinybę kuo greičiau įsivesti eurą, kuris suteiktų daugiau stabilumo ir galbūt investicijų. Ar jūs minėti reikalingi dideli karpymai ne

per didelę kainą už galimą vertę?

– Tikriausiai euro reikšmė ne tokia didelė kaip kainą. O jeigu karpymų reikia tokių, kad tektų uždaryti ligonines? Čia nėra lengvo atsakymo. Aš abejoju, ar 2011 m. estams pavyks įsivesti eurą, nes norint pasiekti reikalingą deficitą, jiems reikia kirpti kirpti ir kirpti. Kalbant apie Latviją – anksčiausiai 2014 m. Ir jums tikriausiai nepavyks anksčiau nei ši data. Kalbant apie kainą, estams ji galbūt ne per didelė – jie geba padaryti tai, ko iš jų nesitiki.

– Ko tikėtės artimiausią pusmetį?

– Vis dar krisime, bet aš tikiu, kad TVF vis dar yra pasirinkimas. Augti kitais ir dar kitais metais tikrai nepradėsite, galbūt 2011 m., bet jie atrodo dar labai toli. Tikiuosi, kad tai bus tie metai, kai ūkis pradės augti. Nors Švedijos ekonomika po bankų krizės trejus metus buvo sustojusi vietoje.

Sutrumpinta

Kalbino **Justina Juršytė**
Verslozinios.lt

Parduodami 36 tomai „Lietuvių Enciklopedijos”,

išleistos 1959 m. Bostone.

Tel. 773–585–9500

Jubiliejinio pokylio organizacinis komitetas. **Živilės Ramašauskienės** nuotr.

Maironio lituanistinei mokyklai 50 metų!

„1957 metais persikėlėme gyventi į Čikagos priemiestį Lemontą. Čia sutikome Umbrasų, Dapkų, dr. Z. Mingino šeimas su mažamečiais vaikais. Bežiūrėdama į žaidžiančius vaikus, pradėjau kalbinti tėvus, kad turime mokyti vaikus lietuviškai skaityti ir rašyti. Pasiryžau šito reikalo neapleisti ir 1959 m. spalio mėn. pranešiau draugų tėvams, kad pradėsiu mokyti vaikus lietuvių kalbos...“ – rašė lituanistinės mokyklos įkūrėja ir pirmoji direktorė Ona Abromaitienė. Pradžioje mokykla turėjo tik 10 mokinių ir pirmąjį dešimtmetį glaudėsi Abromaičių namuose. Bėgant laikui mokykla augo, daugėjo mokinių, mokytojų, mokykla įsikūrė didesnėse patalpose.

Nepastebimai prabėgo 50 metų... Šiandien Maironio lituanistinėje mokykloje lietuvių kalbos, istorijos, geografijos, tautinių šokių ir lietuviškų

dainų mokosi daugiau nei 500 mokinių. Verčiant nuotraukas, atpažįstami tie patys veidai, tos pačios šypsenos, jau užaugusių pirmųjų mokinių, kurių atžalos dabar lanko mokyklą. Tad sugrįžkime visi, buvę Maironio lituanistinės mokyklos moksleiviai, mokytojai, tėveliai, susitikime 50-mečio jubiliejinėje mokyklos šventėje, pasidžiaukime tuo, ką turime, sukūrėme ir saugome.

Maloniai kviečiame visus į Maironio lituanistinės mokyklos 50-mečio pokylį, kuris įvyks rugsėjo 26 d. 6 val. v. Pasaulio lietuvių centro Jaunimo rūmuose. Programoje matysite trumpametražinį filmą apie mokyklą, gros pučiamųjų orkestras „Gintaras“, šokiams gros Povilo Strolios vadovaujamas ansamblis.

Bilieto kaina – 50 dol., skambinti Reginai Saulienei tel.: 708-424-8605.

Živilė Ramašauskienė

„Draugo“ šimtmečiui skirta paroda bus rodoma Lietuvoje

„Draugo“ 100-mečiui skirta parodos atidarymas vyks 2009 m. spalio 14 d. (trečiadienis) 12:40 val. p. p. Lietuvos Respublikos Kanceliarijos rūmų 2 aukšto foje (Gedimino pr. 11, LT-01103 Vilnius). Parodos atidaryme numato dalyvauti ministras pirmininkas Andrius Kubilius. Paroda Lietuvos Respublikos Vyriausybės rūmuose bus eksponuojama nuo 2009 m. spalio 14 d. iki lapkričio 4 d.

Draugo fondas ir Čiurlionio galerija kreipiasi į Jus, gerb. skaitytojai. Būtime dėkingi, jei ištiestumėte pagalbos ranką ir finansiškai paremtumėte šį projektą. Čekius siųsti adresu: Draugo fondui su nuoroda „Šimtmečio paroda“, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629 arba „Šimtmečio paroda“, Čiurlionio galerija, 5620 S. Claremont Ave., Chicago, IL 60636. Iš anksto dėkojame už pagalbą.

Pristatoma Žalgirio mūšio jubiliejaus išvakarėse išleista studija

Liepos 15 d. Vilniuje, Taikomosios dailės muziejuje (Arsenalų g. 3A), rengiamas Lietuvos dailės muziejaus ir Nacionalinio muziejaus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės Valdovų rūmai Žalgirio mūšio 600 metų jubiliejui (1410–2010) skirtu naujo leidinio – Mečislovo Jučo knygos „Žalgirio mūšis“ pristatymas, kuriame dalyvaus prof. Mečislovas Jučas, Romualdas Budrys, dr. Vydas Dolinskas, dr. Edmundas Rimša, dr. Irena Valikonytė, aktorius Mantas Cegelskas.

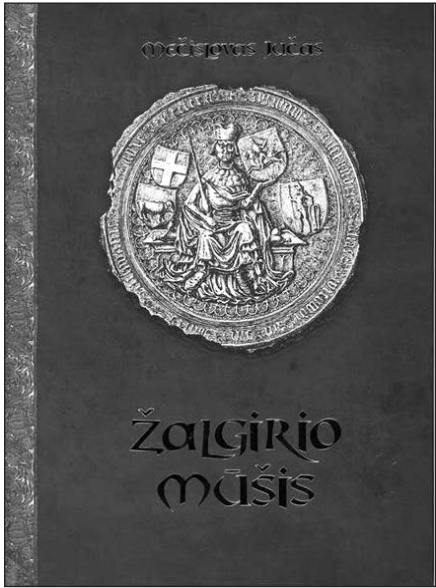
Yra įvykių, kurie tautos atmintyje išlieka šimtmečiais. Žalgirio mūšis yra prisimenamas ne tik istorijoje, bet gyvas lietuvių tautos atmintyje. Kautynių atminimas buvo svarbus tautiniam atgimimui. Aktualus jis ir dabar, kai liepos 15 d. įžengiame į šio istorinio mūšio 600 jubiliejinį metus.

Žalgirio mūšis buvo vienas didžiausių viduramžių. Tai buvo epochinės reikšmės įvykis. Šiame mūšyje susidūrė germano-romaniški vakarai su lietuvių-slavų sąjunga, viduramžiško karo meno ir riteriškosios dvasios skleidėjai su naujųjų laikų tautine-politine sąjunga ir jos vienybe.

Žalgirio mūšis buvo Didžiojo 1409–1411 metų karo kulminacija. Karas kilo dėl Žemaitijos ir jo vienintelis teritorinis pasiekimas buvo Žemaitija, kuri buvo pripažinta Lietuvai. Žalgirio mūšis galutinai sustabdė Kryžiaus karus Lietuvoje. Po jo sekę popiežiaus sprendimai panaikino visas Ordino gautas privilegijas į Lietuvą. Tai buvo katastrofa Ordinui. Jis galėjo tik atitolinti savo žlugimą. Žalgirio mūšis išvedė Lietuvą į Europą jos ginčiuose dėl Ordino paskirties ir prasmės (Konstancos bažnytinis Susirinkimas). Keitėsi Vakarų nuomonė apie Ordiną. Vidurio ir Rytų Europoje pirmenybė buvo teikiama Lenkijos ir Lietuvos valstybėms. Jos atstovavo katalikiškajai Europai iškilus turkų pavojui, taip pat sprendžiant Rytų schizmos ar čekų husitų klausimus.

Pristatomos knygos autorius – vienas autoritetingiausių ir produktyviausių Lietuvos istorikų, Vilniaus universiteto profesorius, habilituotas istorijos mokslų daktaras M. Jučas – ne kartą yra rašęs apie Žalgirio mūšį. Naujojoje, specialiai jubiliejui skirtoje monografijoje, nors ir nedidelės ap-

imties, dėstomas naujas požiūris į Lietuvos ir Lenkijos valdovų Jogailos ir Vytauto sutartis (1382, 1384, 1398, 1404 m.) su Ordinu, detalizuotas tų sutarčių turinys ir prasmė. Sutartys ir po jų sekę kariniai veiksmai dėl Žemaitijos priartino Didįjį karą. Naujoje, gausiai iliustruotoje knygoje pažvelgta ir į taip vadinamą „užnugarį“, arba taikos užtikrinimą Rytuose. Studijoje bandoma paaiškinti, kodėl kare nedalyvavo Livonija, kas žymia dalimi lėmė karo baigtį. Monografijoje naujai pažiūrėta į Didžiojo karo strategiją ir Žalgirio mūšio taktiką. Ypatingo dėmesio susilaukė karinis Vytauto kariuomenės manevras ir jo reikšmė mūšio baigčiai. Išryškinti lietuvių istoriografijos požiūriai. Pastaraisiais metais pagausėjo lenkų ir vokiečių istorikų studijų, skirtų Ordino istorijai ir konkrečiai Žalgirio mūšiui. Į tai M. Jučo studijoje taip pat reaguojama.

Knyga susumuoja autoriaus ankstyvesnius tyrimus. Ji skirta platesnei visuomenei, bet kartu yra svarbi ir istorijos mokslui. Darbas verčiamas į anglų bei vokiečių kalbas ir 2010 m. jubiliejui bus tomis kalbomis išleistas, jį paskleidžiant platesniam Europos skaitytojų ratui.

Išsamesnę informaciją apie leidinį teikia istorikas dr. V. Dolinskas (tel.: 8-615-21939).

Daugiau žinių rasite apsilankę LDM svetainėje: www.ldm.lt.

LDM Ryšių su visuomene centro info

DAINŲ ŠVENTĖS GALERIJA

Vilniuje baigėsi Lietuvos tūkstantmečio Dainų šventė „Amžių sutartinė“. Visą savaitę 14 unikalių, spalvingų kultūros renginių vyko įvairiose sostinės erdvėse. Šventėje dalyvavo ir mūsų skaitytojai, kurie, atsiliepdami į redakcijos kvietimą, atsiunčia nuotraukas į „Šventės galeriją“. Šiandien mūsų dienraštyje akimirks iš Vilniaus Dainų dienos. Vienoje jų – pasiruošimas eisenai į Vingio parką, kur vyko Dainų diena, kitoje – dainininkų balsai susiliejo į bendrą chorą.

Jono Urbono nuotraukos

10 garsiausių miestų vaiduoklių (I)

Palikti, pamiršti, palaidoti. Miestų vaiduoklių atsiradimą lemia tiek visuotinės nelaimės, tiek žmogiškosios klaidos, tačiau kiekvienas iš jų seka savo istoriją.

1. Kolmanskopas, Namibija: palaidotas smėlyje

Kolmanskopas glūdi pietų Namibijoje, per kelis kilometrus nuo Liuderico uosto. 1908 m. žmonės skubėjo į karščių alsuojančią Namibio dykumą, tikėdamiesi ten rasti deimantų. Vos per dvejus metus dykynėje išdygo tikras miestas: su gyvenamaisiais namais, ligoninėmis, mokyklomis, kazino. Tačiau po Pirmojo pasaulinio karo smukus deimantų pardavimams, prasidėjo „pabaigos pradžia“, kol miestas 1950 m. galutinai ištuštėjo. Dykuma pasiglemžė tai, kas visada jai priklausė.

Šiomis dienomis Kolmanskope vis dar galima rasti vieną kitą namą, išsaugojusį anų laikų interjerą. Tačiau dauguma kitų pastatų tėra trupantys griuvėsiai, iš puikybės evoliucionavę į namus vaiduoklius.

2. Pripetė, Ukraina: Černobylio darbininkų namai

Pripetė yra Černobylio zonos miestas vaiduoklis. Ji buvo tapusi namais branduolinės jėgainės darbininkams. Iki garsiosios nelaimės miesto gyventojų skaičius siekė 50,000 gyventojų.

Dar visai neseniai daugelis į Pripetę žvelgė kaip į vėlyvojo sovietų laikotarpio muziejų po atviru dangumi. Gyvenamieji namai, ligoninės, mokyklos rodėsi sustingę laike. Iškeliamiems gyventojams buvo leidžiama pasiimti tik radiacijos nepaveiktus daiktus, o visa kita turėjo būti paliekama. Visgi palaipsniui bent kiek vertės turintys daiktai buvo išvogti. Dabar Pripetėje tušti namai stovi visiškai be priežiūros. Nuo jų stogų žliaugiantis vanduo užplūsta gyvenamuosius kambarius. O ant stogų želiantys medžiai spartina irimą: būtent dėl šios priežasties 2005 m. Pripetėje sugriuvo mokykla.

3. San Zhi, Taivanas: futuristinis kurortas

Šiaurės Taivane įsikūręs futuristinis San Zhi kaimas turėjo tapti turtingųjų kurortu, tačiau sumanymo įgyvendinimas buvo sustabdytas dėl statybų metų įvykusių kruvinų nelaimių. Vėliau pinigų trūkumas ir nenoras baigti nelaiminguosius statinius lėmė tai, jog su laiku sumanymo buvo išsižadėta. Manoma, jog kosminį kaimelį dabar persekioja per statybas žuvusių žmonių sielos.

Po nelaimių neįprasto kurorto statybas užsakiusi vyriausybė stengėsi kuo labiau atsiriboti ir nuslėpti tiesą. Todėl niekuomet nebuvo įvardyti miestą vaiduoklį tvėrę architektai. Mažai tikėtina, kad projektas kada nors gali būti atnaujinamas arba panaudojamas kitiems tikslams. Pasak taivaniečių, griauti namus, kuriuos sergsti mirusiųjų dvasios, yra blogas ženklas.

A † A EMMA UMBRASAS

Mirė 2009 m. liepos 12 d., sulaukusi 84 metų amžiaus.
Gimė Naujamiestyje, Lietuvoje.
Gyveno Brighton Park, anksčiau Glenview, IL, ir Marquette Park apylinkėje.
Liūdesyje liko giminės ir artimieji Lietuvoje, Vokietijoje ir Amerikoje.
A. a. Emma buvo žmona a. a. Kazimiero, motina dukrelės a. a. Danutės Umbrasas.
Priklausė Lietuvių Ev. Liuteronų Tėviškės parapijai ir aktyviai reiškėsi jos veikloje ir parapijos chore.
Velionė bus pašarvota šeštadienį, liepos 18 d., Lack & Sons laidojimo namuose, 9236 So. Roberts Rd., Hickory Hills, IL.
Lankymas bus nuo 9 iki 11 val. ryto.
Gedulingos pamaldos ten pat 11 val. ryto, po kurių 12 val. p. p. a. a. Emma bus išlydėta į Šv. Kazimiero lietuvių kapines ir palaidota šalia savo vyro.
Nuoširdžiai kviečiame gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti laidotuvėse.

Nuliūdę artimieji

Laidot. direkt. Lack & Sons, tel. 1-708-430-5700

4. Krakas, Italija: pribloškiantis viduramžių miestelis

Viduramžišką miestą vaiduoklį galima rasti Bazilikatoje, Materos provincijoje arba pačioje Italijos „bato“ keltuje. 1891 m. senoviniame Krake gyveno 2,000 žmonių. Dauguma iš jų vertėsi žemdirbyste: augino kviečius ir kitus javus. Tarp 1892 ir 1922 m. beveik pusė miestelio gyventojų emigravo į Šiaurės Ameriką. Masinei emigracijos bangai įtakos turėjo prastos žemdirbystės sąlygos, nereti žemės drebėjimai bei Kraką kankinančios nuošliaužos. Būtent jos 1963 m. privertė visus užsilikusius 1,800 gyventojų iškelti į kaimyninį Kraką Peschierą. Šiuo metu miestas nebegyvenamas ir originalūs jo statiniai palikti likimo valiai.

5. Oradour-sur-Glane, Prancūzija: Antrojo pasaulinio karo siaubas

Mažas Prancūzijos Oradour-sur-Glane kaimelis yra nebylus Antrojo pasaulinio karo žiaurumų liudytojas. Karo metu Vokietijos kareivių už bausmę buvo išžudyti visi 642 kaimo gyventojai. Vyrų buvo suvaryti į kletis ir ten pašauti į kojas, kad mirtų iš lėto. Bažnyčiose besislėpusios moterys ir vaikai buvo patiesti kulkosvaidžio. Vėliau kaimas buvo nusiaubtas vokiečių. Oradour-sur-Glane griuvėsiai paskelbti paminklu mirusiesiems.

„Oddee“, Balsas.lt

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

♦**Amerikos lietuvių inžinierių ir architektų sąjungos Čikagos skyrius** praneša, kad šv. Mišios už lakūnus didvyrius Steponą Darių ir Stasį Girėną, tragiškai žuvusius prieš 76 metus, liepos 17 d., bus atnašaujamos sekmadienį, liepos 19 d., 10:30 val. r. Švenčiausiosios Mergelės Marijos Gimimo bažnyčioje.

♦**Švenčiant Lietuvos vardo tūkstantmetį** Balzeko lietuvių kultūros muziejus kartu su JAV Lietuvių Bendruomenės Kultūros taryba, Lietuvos nacionaliniu muziejumi ir Čikaga-Vilnius susigiminiavusių miestų komitetu nuoširdžiai kviečia į parodos atidarymą „Kryždirbystė Lietuvoje“ 2009 m. liepos 24 d., penktadienį, 7 val. v. Balzeko lietuvių kultūros muziejuje, 6500 S. Pulaski Rd., Chicago, IL 60629. Paroda veiks iki rugpjūčio 31 d., 2009. Muziejus atidarytas kasdien, nuo 10 val. r. iki 4 val. p. p.

IŠ ARTI IR TOLI...

♦**Švč. Mergelės Marijos Nekalto** Prasidėjimo seserys (600 Liberty Highway, Putnam, CT 06260; tel. 860-928-7955) ir Rytinio pakraščio rėmėjų valdyba praneša, kad Lietuvių susiartinimo šventė – gegužinė bus sekmadienį, liepos 26 d. seselių sodyboje. Dieną pradėsime šv. Mišiomis, kurias koncelebruos vienuolyno kapelionas kun. Arvydas Žygas ir svečiai kunigai. Po pietų – išbandysime laimę dovanų loterijoje; pasigrožėsime jaunimo stovyklos pasirodymu; Didžiųjų laimėjimų pirmoji dovana – „Kelionė į Lietuvą“. Tai Šimkų bendrovės (Hartford, CT) auka.

♦**The Anthracite Heritage Museum**, McDade Park, Scranton, PA rugpjūčio 2 d. nuo 12 val. p. p. iki 5 val. p. p. vyks Lietuvos diena. Muziejuje bus rodomi lietuviški filmai, veiks šiai dienai suruošta paroda, skambės lietuviška muzika. Įėjimas – 6 dol. suaugusiems, 4 dol. vaikams nuo 3 m. amžiaus. Tel. pasiteiravimui: 570-963-4804.

♦**Rugpjūčio 2 d. 2 val. p. p. (EST)** Dainavos stovykloje, Manchester, MI

įvyks Amerikos lietuvių Romos katalikų federacijos (ALRKF) Dainavos jaunimo stovyklos rėmėjų metinis suvažiavimas. Dienotvarkėje: Prezidiumo sudarymas; Pereito suvažiavimo protokolo skaitymas ir priėmimas; Direktorių tarybos apyskaitos – pranešimai; Revizijos komisijos pranešimas; Pasisakymai dėl pranešimų; Įvairūs numatomi ateities planai, pasiūlymai ir einamieji reikalai. Rėmėjai prašomi gausiai dalyvauti. Tą pačią dieną vyks tradicinė stovyklos metinė šventė, kuri prasidės 12 val. p. p. (EST).

♦**Brockton lietuviai kviečia tautiečius** rugpjūčio 16 d. 2 val. p. p. į naujo paminklo „Žuvusiems už Lietuvos laisvę“ atidengimo iškilmes. Paminklas bus atidengtas Nukryžiuotojo Jėzaus seselių vienuolyno kapinėse, 16 Thatcher St., Brockton, MA. Kartu bus paminėtos 90-osios Šaulių sąjungos įsteigimo metinės. Tel. pasiteiravimui: 978-685-4478 (Jonas Stundžia); 508-586-0650 (M. Bizinkauskas arba 781-982-0765 (Linas Sužiedėlis).

♦**„Meno8dienos“, kūrybinė stovykla** suaugusiems, penktą kartą ruošiamą š. m. rugpjūčio 23–30 dienomis Neringos stovykloje, Vermont. Daugiau informacijos apie stovyklą „Meno8dienos“ rasite: www.neringa.org

Namams pirkti paskolos duodamos mažais mėnesiniais įmokėjimais ir prieinamais nuosimčiais. Kreipkitės į **Mutual Federal Savings, 2212 West Cermak Road. Tel. (773) 847-7747.**

Seselių kazimieriečių motiniškasis namas.

Šv. Kazimiero vienuolijos seserys Čikagoje kartu su visais lietuviais pasaulyje giedojo „Tautišką giesmę“. Seselės kazimierietės savo koplyčioje Lietuvos vardo tūkstantmečio proga ne tik dalyvavo šventei skirtose šv. Mišiose ir po jų giedojo himną. Jos išleido spalvotą lankstinuką, kurio vienoje pusėje buvo lietuviškai išspausdinti Lietuvos himno žodžiai, o kitoje pusėje – maldų žodžiai anglų kalba: „St. Casimir, Patron of Lithuania! Preserve the grace of Baptism in the hearts of our youth...<...> Jezus, our Brother and Rūpintojėlis! We dedicate to you ourselves...“

N. S. info

„Draugo“ šimtmečio sukakties diena Čikagoje

2009 m. liepos 12 d. sukako 100 m. nuo tos dienos, kada buvo išspausdintas pirmasis „Draugo“ numeris. Ta diena buvo ypatingai paminėta Čikagoje – mieste, kuriame „Draugas“ leidžiamas jau nuo 1912 metų (į Marquette Park buvo atvežtos spausdinimo mašinos, ir čia apsistojo ir pirmasis laikraščio redaktorius kun. Antanas Kaupas). Dvejose bažnyčiose – Šv. Antano, Cicero ir Švč. Mergelės Marijos Gimimo, Marquette Park, šv. Mišių aukta buvo atnašaujama specialiai padėkoti Dievui už ligšiolinę dienraščio globą, o taip pat prašyta Jo globos ir ateityje.

Nuotraukoje: tose bažnyčiose šv. Mišias atnašavęs dr. kun. Kęstutis A. Trimakas, už jo – Marquette Park Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapijos klebonas kun. Antanas Markus, antroje eilėje pirma iš dešinės šios bažnyčios vargonininkė chorvedė Jūratė Lukminienė su grupe aktyviųjų parapijiečių.

Irenos Karoblytės nuotr.

Atveskite savo vaikučius į Pipirų ratelį! Kiekvieną savaitę tėveliai su savo vaikučiais keletą valandėlių gali praleisti lietuviškoje aplinkoje – dainuoti, žaisti, kurti rankdarbius ir pietauti. Rudens semestras prasideda 2009 m. rugsėjo 14 d. Kviečiame vaikus nuo 18 mėn. iki 4 metų. Vaikai ratelį gali lankyti pirmadieniais, antradieniais, trečiadieniais arba penktadieniais nuo 9:30 val. r. iki 11:30 val. r. (pagal pasirinkimą). Siūlome vieną popietinę klasę – trečiadieniais nuo 11:30 val. r. iki 1:30 val. p. p. Renkamės Pasaulio lietuvių centre, Lemont.

Visais klausimais kreipkitės į Ingridą Naudžiūtę-Sherpitis tel.: 312-621-4824. Vietų neturime daug, tad paskubėkite užsiregistruoti! Registracija vyks iki rugsėjo mėn. pabaigos.

Pradėtas rodyti naujausias filmas apie Harry Potter

Jūsų vaikai ar anūkai niekur neišvažiavo atostogauti? Nežinote, ką veikti? Siūlome apsilankyti The Museum of Science and Industry, 57th Street and Lake Shore Drive, Chicago, IL 60637, kur Main Level, Rosenwald Court vyksta paroda, skirta britės rašytojos J. K. Rowling parašytų septynių fantastinių romanų serijos literatūriniam herojui Harry Potter. Joje rodoma daugiau nei 200 filmuose apie šį jaunimo pamėgtą herojų naudotų dekoracijų, kostiumų, kitų daiktų. Tai pirmoji tokio pobūdžio paroda visame pasaulyje, ji tęsis iki rugsėjo 7 dienos.

Negana to, muziejus kviečia čikagiečius ir jų svečius į šeštojo filmo apie Harry Potter premjerą. Naujausias filmas „Harry Potter and the Half-Blood Prince“ rodomas Omnimax Theater, muziejuje. Filmai muziejuje bus rodomi iki rugsėjo 27 d. ne tik dienos metu, bet ir vakarais. Rodymo datą ir laiką galite sužinoti apsilankę tinklalapyje: www.msichicago.org/whatshere. Tel. pasiteiravimui: 773-684-1414.

Muziejaus darbo laikas: pirmadieniais-šeštadieniais nuo 9:30 val. r. iki 5:30 val. p.p. Sekmadienias nuo 11 val. r. iki 5:30 val. p.p.

Daniel Radcliffe filme suvaidinęs pagrindinį Harry Potter vaidmenį.